Yeni İstanbul YAYINI
12 HAZİRAN 1919 Prş. No: 26
İSTİKLÂL HARBİ GAZETESİ
HAZIRLAYAN ÖMER SAMİ COŞAR

Mustafa Kemal soruyor: "Neden geri çağrıldım?"

Dokuzuncu ordu müfettişi, bu soruya alacağı cevaba göre hareket tarzını tanzim edeceğini imâ ediyor

Dokuzuncu Ordu Müfettişi Mustafa Kemal Paşa, İngiliz Generali Milne'nin tehditleri üzerine kendisini İstanbul'a dâvet eden Harbiye Bakanlığına dört gün önceki telgrafına dün cevap vermiştir.

Mustafa Kemal Paşa, çok arza olan cevabında, kömür ve benzin kıtlığından hareketinin gecikmiş olduğunu bildirmekte ve buna çare bulunmasını talep etmektedir.

Yalnız, Dokuzuncu Ordu Müfettişinin telgrafındaki şu son cümle dikkati çekmektedir:

«Ancak, [illegible] hareketimi ona göre tanzim edeceğim, bu dâvet sebebinin izah buyrulmasını rica eylerim.»

Yunan istilâsından kaçmakta olan zavallı Anadolu halkı gerilerde cami avlularında toplanmaktadır. Yukarıdaki tablo, bunların yardımına koşan Hilâliahmer hemşirelerimizi göstermektedir.

Yunan'ın Anadolu'yu Rumlaştırma plânları

DÜNYADAKİ RUMLARIN ANADOLU'YA HİCRET ETMELERİNİN SAĞLANMASI İÇİN HAZIRLIK VAR. RUSYA'DAKİ RUMLAR DA ANADOLU'YA GETİRİLECEK.

ATİNA, — Yunan ordusunun Anadolu'daki ileri hareketinden bahseden ELEFTEROS TYPOS gazetesi, [illegible] durumunu [illegible] ve Anadolu üzerindeki Yunan emelleri hakkında [illegible] açıklamalarda bulunmaktadır.

Elefteros Typos bu yazısında diyor ki:

«Yunanistan'dan, Mısır'a ve Birleşik Amerika'ya olan hicret dalgaları durdurulmalı ve alınacak tedbirlerle bu göç dalgalarının istikameti olarak Anadolu gösterilmelidir.

Bolşevik yayılması sebebiyle Rusya'dan da gelecek birçok Rum bulunacaktır. Bunların da Anadolu topraklarına yerleştirilmeleri için şimdiden gerekli hazırlıklar yapılmalıdır.»

Elefteros Typos, [illegible] Türkler [illegible], Yunanistan'ı kendi vatanları [illegible] diyerek yazısına son vermektedir.

Yunanistan'da gazeteler üzerinde şiddetli bir sansür bulunduğu gözönünde tutulursa bu yazının ikinciler tarafından ilham edildiği gayet iyi anlaşılır.

BERGAMA KORKUNÇ BİR İNFİLÂKLA SARSILDI

Düşmanın şehre girmek üzere olduğu öğrenilince, Yunan eline geçmesin diye silâh ve cephane deposu havaya uçuruldu.

BERGAMA, — Pazartesi günü Menemen'den hareket eden bir Yunan birliğinin dün bütün gün Bergama'ya ve Reşadiye'ye gelmemesi kasabada heyecanı arttırmıştır. Kasabanın her an işgal edilmesi ihtimali vardır.

Yunanlıların hedeflerinin Bergama'yı işgal etmek olduğu anlaşılınca buraya kurmay yüzbaşı Kemal Bey gönderilmiş ve milis kuvvetlerini teşkilâtlandırmaya başlamıştır. Fakat Yunan istilâsına mukavemet edilmesi için gerekli hava mevcut değildir. Hürriyet İtilâf Fırkası mensupları "Memleketi mahvedeceksiniz" propagandası ile her türlü mukavemet hissini çökertmişlerdir.

YUNANLILARIN ELİNE GEÇMESİN DİYE

Dün gece korkunç bir infilâk kasabayı yerinden oynatmıştır. Öğrendiğimize göre, Bergama'nın savunulamıyacağını ve belki de yarın Yunan kuvvetlerinin eline düşeceğini hesaplayan Bergama Mühimmat Deposu Memuru, bütün silâh ve cephaneyi havaya uçurtmuştur.

İZMİR'DE YERLİ RUMLARDAN POLİS KUVVETİ KURULUYOR

İZMİR, — Yunan işgal bölgesinde "asayiş"i sağlamak bahanesiyle getirilmiş üç Yunan jandarma taburu gönderilmiştir. Yunan kumandanlığı, bu kuvvetin de şimdi kâfi gelmediğini ve 4 bin polise ihtiyaç duyduklarını söylemektedirler. Verilen bilgiye göre, bu yeni polis kuvvetini Yunan Albayı Zafiriu, yerli Rumlardan faydalanarak kurmak niyetindedir. Ayrıca Yunanistan'dan da bir polis kuvvetinin yakında limanımıza gelmesi beklenmektedir.

YAĞMACI EFZUN ASKERİ

İZMİR, — Şehrimizde yağmacılık yapan Yunanlıların duruşmalarına Yunan Divan Harbi'nde devam edilmektedir.

Macar bankasından bin liralık eşyayı yağma etmiş olan Rum Mario İskayari üç ay hapse mahkûm edilmiştir.

Bakkal Ali Efendinin dükkânını basarak kasasını kırmış ve içindeki parayı çalmış olan Efzun askeri Arsini ile Rum milletinden Hristokoros altışar seneye mahkûm edilmişler, diğer bir maznun Ermeni Tellalyan beraet etmiştir.

MERZİFON'DA 6 NEFERİMİZ KATLEDİLDİ

Mustafa Kemal Paşa tarafından dün yollanan ikinci bir telgraf heyecan yaratmış ve Harbiye Bakanlığı tarafından acele Başbakanlığa ve Dışişleri Bakanlığına gönderilmiştir.

Mustafa Kemal Paşa bu telgrafında, Merzifon civarında bir Rum eşkıya çetesinin yurtlarına dönmekte olan 6 Türk askerini katlettiklerini, [illegible] bildirmekte ve şu şekilde Bakanlığı ikaz etmektedir.

«[illegible] itilâf devletleri temsilcilerine [illegible] rica eylerim.»

Türklerin, Anadolu'da Hıristiyanlara zulüm yaptıkları, katliam ettikleri propagandasını yapmakta olan Rumların bu tutumu ve bugün cinayetleri hakkında Mustafa Kemal Paşa şu izahatı vermiştir.

«Mayıs'ın 29 uncu günü Merzifon kazasının Mahmudin karyesinden geçmekte olan yedi nefer, orada yemek yemekte [illegible] kadar Rum eşkıyası tarafından hunharca katledilmişlerdir. [illegible] karyesindeki Rum halkı bu eşkıya çetesine yardımcı olmuştur. Karyenin muhtarının oğlu Kiryako, Vasil Yorgiko, Sava oğlu İstilyano, Papasoğlu [illegible] ve [illegible] oğlu [illegible] ile birlikte cinayetleri işlemişler ve daha sonra [illegible] çobanı Konstantin'e cesetleri gizlice gömdürmüşlerdir. Fakat [illegible] Amasya mutasarrıflığı tahkikata başlamıştır.»

Yeni İstanbul YAYINI
13 HAZİRAN 1919 CUMA No: 27

İSTİKLÂL HARBİ GAZETESİ

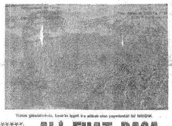
HAZIRLAYAN ÖMER SAMİ COŞAR

Bergama dün işgal edildi

Sabah 10'da şehre giren Yunan kuvvetlerinin kumandanı halkı hemen tehdide başladı

İTİLAF POLİS İDARESİNİN TEBLİĞİDİR

[illegible]

Yunan gazetelerinde, İzmir'in işgali ile alâkalı olan yayınlardan bir fotoğraf.

BERGAMA, —

Menemen'den ilerlemiş olan Yunan kuvvetleri dün sabah 10'da, önemli bir mukavemetle karşılaşmadan Bergama'ya girmişlerdir.

Önceki gece mukavemeti teşkilâtlandırmak üzere gönderilen Kurmay Yüzbaşı Balıkesirli Kemal'in gelişi ve çalışmaları ile Yunan ordusuna mukavemet edileceği hissi uyanmıştı. Fakat dün öğle gününde ile kesilecek Yunan ordusuna nasıl karşı koyalım? Memleketi mahvedecek... propagandası kısa zamanda tesirini göstermiş, mukavemet hırsı kaybolmuştur.

Dün sabah Bergama'ya bu... hareket... meşgul yüzbaşı Kemal Bey'in, bir iddiaya göre, mukavemet gösterilmesine aleyhtar olanlar tarafından yakalattırılarak Yunan öncü birliklerine teslim edilmesi bütün ümitleri söndürmüştür.

Mukavemetin tamamen çökmesi üzerine sabah 10'da Yunan kuvvetleri Bergama'ya girmişlerdir.

Bu arada tam bir... duyulmuştur. Bildirildiğine göre, yüzbaşı Mustafa ile Salâhaddin Halet, yanlarındaki bir iki askerle birlik olup Yunan kuvvetlerine ateş ederek Turanlı tatilhanesinde şehit olmuşlardır.

BASKI HEMEN BAŞLADI

Bergama'da idareyi ele alan Yunan Kumandanı, daha ilk gün baskıya başlamıştır. Evvelâ kendine göre bir para kuru tesbit etmiş, 5 drahminin 75 kuruş olduğunu ilân etmiştir. Bunu zorla tatbik ettirmektedirler.

Diğer taraftan Yunan subayı dün akşam şehrin ileri gelenlerini toplantıya ve Kınık havalisinde Türk askeri birliğinin bulunduğunu, bunların herhangi bir hareketi karşısında Bergama'yı içindeki halkla birlikte yakacağını ihtar etmiştir.

Kasabayı işgal eden Yunan birlikleri içinde bu bölge Rumlarından birçok kimselere rastlanmaktadır. Bunlar gönüllü olarak Yunan istilâ ordusuna katılmışlardır.

ALİ FUAT PAŞA HAVZA'YA GİTTİ

Mustafa Kemal Paşa ile buluşacak olan Yirminci Kolordu Kumandanının yanında Hamidiye kahramanı Rauf Bey de var

ANKARA

Mustafa Kemal Paşa ile Havza'da buluşacak olan 20. Kolordu Kumandanı Ali Fuat Paşa, yanında Hamidiye kahramanı Rauf Bey, İbrahim Süreyya Bey bulunduğu halde dün buradan atlı arabalarla yola çıkmışlardır.

Heyetin, Tosya, Osmancık ve Merzifon yolu ile Havza'ya ulaşacağı anlaşılmaktadır.

Ali Fuat Paşa, bu seyahatini Ankara Valisi Muhittin Paşadan gizlemek için gerekli bütün tedbirleri almıştır. Paşa hareketinden önce, itimad ettiği 24 üncü Tümen Kumandanı Yarbay Mahmut Beye talimat vermiş ve bilhassa valinin İstanbulla yapabileceği bütün temasları yakından takip etmesini istemiştir.

Hürriyet İtilafçılara bağlı bulunan valinin, İçişleri Bakanı Ali Kemal'le bazı dolaplar çevirmesinden endişe edilmekte olduğu anlaşılmaktadır.

Heyetin dört, beş günden evvel Havza'ya varması beklenmektedir. İstanbul hükümetinin siyasetine karşı cephe almış olan kumandanların bu toplantılarında mühim kararlar alınacağı anlaşılmaktadır.

BİR RUM ÇETESİ TAKİP EDİLİYOR

İpsala'ya bir buçuk saat mesafedeki Mustafakoru'da silâhlı 15 kişilik bir Rum çetesinin sağa sola saldırdığı, yağmacılık ettiği bildirilmektedir. Jandarma çetenin peşine düşmüştür.

TÜRKÜN İLÂHİSİ

Sanmış matem buraları
Sarı benizli ovaları
Boynu bükük yuvaları
Can himaye et yarabbi

Ne bir yazık diyen bize
Bir ses veren sesimize
Huzurunda geldik dize
Senden inayet yarabbi

Her çehre bize yabancı
Beri sen bir parça acı
Süründürme altun tacı
Bize yardım et yarabbi

Bir gün sabah olur diye
Kadardık her işkenceye
Bu felâketli geceye
Ver bir nihayet yarabbi

MUSA SÜRİYYA

Haziran 1919

Esat Paşa dün sürgüne Kütahya'ya gönderildi

Damad Ferid Paşa ile Paris'e sulh konferansına giderek heyetteki kimselerin milletin itimadını haiz bulunmadıklarını ilân ederek bir protesto telgrafı yollayanlardan Milli Kongre Reisi Göz Doktoru Esat Paşa dün Kütahya'ya sürgüne gönderilmiştir.

Aynı sebeple tevkif edilmiş olan gazeteci Talha Bey'e, acele işlerini ikmal etmesi için pazar gününe kadar müsaade verilmiş ve kefaletle serbest bırakılmıştır.

Yeni İstanbul YAYINI

14 HAZİRAN 1919 C. Tesi No: 28

İSTİKLÂL HARBİ GAZETESİ

HAZIRLAYAN ÖMER SAMİ COŞAR

Mustafa Kemal Paşa İstanbul'a Dönmüyor

Paşa Kâzım Karabekir'e yolladığı telgrafta milletin sinesine iltica etmek, kararını aldığını ilân etti

Yunan işgal bölgesinden doğuya doğru kaçarken Rum çeteleri tarafından katledilen iki Türk erkeği ile bir çocuk.

HAVZA, — Mustafa Kemal Paşa'nın geçen çarşamba akşamı Erzurum'da 15. Kolordu Kumandanı Kâzım Karabekir Paşa'ya bir şifre telgraf göndererek, İstanbul'a geri çağrıldığını fakat gitmeyerek ve "milletin sinesine iltica etmek" kararını da aldığını bildirmiştir.

Mustafa Kemal Paşa telgrafında şunları bildirmektedir:

"— [illegible]

— [illegible]

— Ali [illegible]

— [illegible] ... etmeye yoktur. —

Mustafa Kemal Paşa'nın, Cihan Harbi'nde Diyarbakır'da 2. Ordu Kumandanı iken çekilmiş bir resmi.

BİR ŞAİRİMİZİN UYARMASI...

BALIKESİR, — Şehrimizde yayınlanmakta olan SÖZ gazetesinde şair Hamdi, ateşli bir şiirini şu uyarma ile bitirmektedir:

"Kalk, uyan yoksa ardı hicrandır

Aldanarak uyuma hüsrandır

İtimadı etme kimseye Hamdi

Gemisini kurtaran kaptandır."

İngiliz mandası isteyen Sadık Bey kabineye alındı

HÜRRİYET İTİLAF PARTİSİNİN REİSİNİ PADİŞAH SENATO ÜYESİ DE TAYİN ETTİ

Hürriyet İtilâf Partisi'nin reisi emekli albay Sadık Bey Padişah Vahideddin tarafından Senato'ya üye tâyin edilmiş ve hemen akabinde de Damat Ferid kabinesine "son dalyasız bakan" olarak yerleştirilmiştir.

Hürriyet İtilâf Partisi, son zamanlarda "İngiliz Muhipler Cemiyeti" nin kurulmasında ana rolü oynamış ve İngiliz mandasının kabulü için geniş bir kampanya açmıştır.

Diğer taraftan partinin başkanı Sadık Bey, Saltanat Şûrası toplantısında da İngiliz mandasını resmen isteyecek kadar ileri gitmiştir.

İngilizlerin ve bilhassa ajan ları papaz Frew'un, Osmanlı ülkesi üzerinde İngiliz idaresinin kurulması için geniş faaliyet gösterdikleri ve el altından para da temin ettikleri bilinmektedir.

Aydın cephesinde Yunan ordusu karşısında halkın mukavemet gücünü ortadaki Hürriyet Partisi Şubesi üyelerinin yaptıkları da hatırlardan çıkmamıştır.

Tevfik Paşa bugün Paris'e gidiyor

Eski başbakanlardan Tevfik Paşa'nın reisliğindeki ikinci sulh heyetinin bugün bir İngiliz kruvazörü ile hareket edeceği bildirilmektedir.

Önceki gün İzmir'den gelen bir heyet halinde Tevfik Paşa tarafından kabul edilmişlerdir. İzmirliler Yunanlıların İzmir'de yaptıkları mezalime, vahşeye dair geniş bilgi vermişlerdir.

Yeni İstanbul YAYINI

16 HAZİRAN 1919 P. Tesi No: 29

İSTİKLÂL HARBİ GAZETESİ

HAZIRLAYAN ÖMER SAMİ COŞAR

Bergama Dün Geri Alındı

Nizamî ordu müfrezeleri ile Kuvayı Millîye tarafından müştereken yapılan baskında 400 kişilik Yunan taburu imha edildi

BERGAMA, —

Türk Ordusuna mensup müfrezeler ile Kuvayı Milliye efradı dün sabah 9'da Yunan kuvvetlerine şiddetle saldırdılar ve gece geç vakte kadar devam eden kanlı çarpışmalardan sonra Bergama'yı düşman elinden kurtardılar.

Dün gece onbir buçuğa doğru evvelâ Kuvayı Milliye ve bunun arkasından da nizamiye müfrezeleri [illegible] şehre girdiler.

İzmir'e çıktığından beri yana Türklerin ilk darbeyi yiyen Yunan kuvvetleri ağır zayiat verdikten sonra Menemen istikametinde çekildi. Bergama'da baskın esnasında 400 nefer mevcudu bir Yunan taburu kamilen imha edildi.

Baskından kurtulabilen pek az Yunan askeri dağ üzerinden Menemen'e doğru kaçtılar.

KOLORDU KUMANDANI BERGAMA'DA

Bergama'nın kurtuluşunu [illegible] takip, 14 üncü kolordu kumandanı şehre geldi ve halkı toplayarak, [illegible] [illegible] ile [illegible] [illegible] etti.

Yunan ordusunun gelişi sırasında büyük gösteriler yapmış olan yerli Rumlardan bir kısmı da Menemen'e doğru kaçtı. Fakat çoğu şehirde ve evlerine saklanmış vaziyettedir.

Öğrendiğimize göre, Bergama'nın Yunan birlikleri tarafından işgalinden hemen sonra yapılan keşiflerde, bu birliklerin genç ve yeni eğitilmiş Yunan askerlerinden kurulu bulunduğu, çoğunun da yerli Rumlar olduğu tesbit edilmişti. Bunun üzerine nizami ordunun Soma mıntıka kumandanlığı baskını tanzim etmişti.

Yapılan plâna göre, baskın karanlık bastıktan sonra olacaktı. Fakat İnceoklar köyünden Kınıkaya köyüne doğru geldikleri görülen iki Yunan eri üzerine gönüllüler ateş edince ve bunlardan biri ateşten kurtulup Bergama istikametine kaçınca baskının, geceyi beklemeden yapılması kararı hemen alınmış ve taarruza da geçilmişti.

Türk askeri Cihan Harbinde yurdunu en zor şartlar altında dahi korumaktan ve yurdu için savaşmaktan geri kalmadı. Şimdi yeniden silâha sarılıyor. Resimde, doğu cephesinde el bombası savurmakta olan iki kahraman görülmektedir.

Tevfik Paşa dün bir İngiliz harp gemisi ile gitti

Hareketinden önce Paşa: «Bir mütehassıs gibi reyimiz sorulmak üzere Paris'e gidiyoruz» dedi.

Dün Boğaziçinden Tevfik Paşa [illegible] [illegible] İngilizlerin Sirius adlı kruvazörü ile hareket etmiştir. Bu kruvazör 18 mil süratle gittiği cihetle Tevfik Paşa süratle Paris'e yetişebilecektir.

Tevfik Paşa hareketinden önce [illegible] gazetesinin bir muhabirine [illegible] bulunarak demiştir ki:

"Paris'e bir mütehassıs gibi reyimiz sorulmak üzere gidiyoruz. Öğrendiğimize göre, Sulh Konferansı bize [illegible] ancak çıkış yolunu tetkik ile mükellef bulunan Amerikan komisyonlarının raporları kendisine verildikten sonra tevdi edecektir. Paris'te [illegible] ve Osmanlı murahhas heyeti reisi Damat Ferid Paşa'nın verdiği vesikaya istinaden hükmünü [illegible] edecektir. Türkiye ile sulhün iki aydan evvel aktedilemiyeceği anlaşılmaktadır."

DAMAT FERİD'İN BEYANATI

PARİS, —

Fransız gazetelerinin muhabirleri ile konuşan Damat Ferid "Buraya Türkiye'nin [illegible] [illegible] [illegible] müttefiklerden talep etmek üzere geldik" demiştir.

Damat Ferit Kabinesi ısrar ediyor

Harbiye Bakanı Şevket Turgut Paşa'nın, Dokuzuncu Ordu Müfettişi Mustafa Kemal Paşa'ya dün bir telgraf daha gönderdiği öğrenilmiştir.

Şevket Turgut Paşa bir [illegible] olan bu telgrafında: "İstanbul'a dönmeniz hükümetin kararı neticesidir." demektedir.

Harbiye Bakanı daha önce yolladığı bir başka telgrafda da, "Memleketin geçirmekte olduğu vaziyette" Bakanlığını bu İngiliz talebini tatbik mevkiine koymaya mecbur eylediğini de itiraf etmiştir.

Mustafa Kemal Paşa'nın ise, İstanbul'a dönmemekte kararlı olduğu bilinmektedir. Bu vaziyet karşısında kabinenin nasıl bir yeni karara varacağı merakla beklenmektedir.

Yunan İşgal ordusu yeni Başkumandanı

İZMİR, —

Bolşeviklere karşı Rusya cephesine katılan Yunan kuvvetlerine kumanda etmiş olan General Nider buraya geldi. General Nider, Anadolu'da bütün Yunan Kuvvetleri Başkumandanlığına tayin edilmiştir.

Dün akşam şehrimize gelen yeni Yunan Kumandanının cepheden aldığı ilk haber, Yunan kuvvetlerinin Bergama baskınına dair olmuştur.

Bergama taburu, Türk taarruzunun başladığı ilk dakikalarda yolladığı bir telgrafında da, Dikili'den Bergama'ya gelmekte olan bir Yunan ikmal kolunun yolda Kuvayı Milliyenin baskınına uğrayarak dağıldığını ve hemen arkasından da Bergama garnizonunun kuşatıldığını bildirmiştir.

"Alaturka miting.."

YURDUN HER KÖŞESİNDEN DÖRTLER MECLİSİNE PROTESTO MEKTUPLARI VE KARTPOSTALLARI GÖNDERİLMESİ İÇİN KAMPANYAYA BAŞLANDI.

Sevgili ve güzel İzmirimizin Yunan tarafından işgali, önümüzdeki çarşamba günü İtilaf Devletleri siyasi temsilcileri vasıtasiyle Dörtler Meclisine hitaben postahanelerden bir kart postal veyahut gayet kısa bir mektup göndermek suretiyle protesto edilecektir.

Aydın vilâyeti ahalisi, imzaları üzerine lütfen «Aydın vilâyeti ahalisinden» diye yazmalıdır.

Yeni usulde olan bu «alaturka miting» Osmanlı memleketlerinin her tarafından iştirak temin edilmesi umum vatandaşlardan beklenir.

Mahalli postahanelerden kart postal veya mektup gönderilmesi rica olunur.

Yeni İstanbul YAYINI

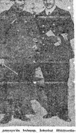
20 HAZİRAN 1919 CUMA NO: 33

İSTİKLÂL HARBİ GAZETESİ

HAZIRLAYAN
ÖMER SAMİ COSAR

Amasyada tarihi kararlar alınacak

Mustafa Kemal, Rauf Bey ve Ali Fuad Paşa, İstanbul hükûmeti ile beraber yürümekten vazgeçtiler

Amasya'da buluşup, İstanbul Hükûmetinden medet umulamıyacağını kabul ederek mücadeleye atılmaya karar veren iki eski arkadaşı Mustafa Kemal Paşa ile Rauf Bey Balkan Harbi sırasında.

Bugün Karabekir ve Mersinli Cemal Paşalarla temaslar yapılacak. Onların da bu karara katılmaları bekleniyor.

AMASYA. — Hamidiye kahramanı ve eski Bahriye Bakanı Rauf Bey ile Yirminci Kolordu Kumandanı Ali Fuad Paşa dün buraya geldiler ve Mustafa Kemal Paşa tarafından karşılandılar.

İstanbul Hükûmetine karşı cephe almakta olan kumandanların toplantıları dün gece geç vakta kadar devam etmiştir.

Toplantıdan ayrılan Ali Fuad Paşa, varılan mühim kararları şu şekilde özetlemiştir:

«— Madem ki padişah ve onun hükûmeti milletin haklarını, vatanın istiklâlini müdafaada aciz gösteriyor, hattâ millî mukavemete karşı düşmanlarımızla beraber cephe alıyor istiklâlimizi ve vatanın tamamiyetini tehlikeye sokmaktan çekinmiyor, artık ondan medet ummakta ve onunla beraber yürümekte mânâ yoktur. Milletin istiklâlini yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır. Haklı dâvâmızı bütün cihana ilân edecek, her türlü tesir ve murakabeden masun bir millî heyet kurulmalıdır. Bunun için de vilâyetlerden gelecek mümessillerle millî bir kongrenin akdine katî lüzum vardır. Kongrenin toplanması için en emin yer de Sivas'tır.»

İstanbul Hükûmetinden medet umulamıyacağını söyleyenlerden Ali Fuad Paşa

DİĞER KUMANDANLARLA KONUŞULACAK...

Dün gece varılan kararlardan biri de şudur:

Bugün veya yarın şehrimize gelmesi beklenen 3 üncü Kolordu Kumandanı Refet Beyle de istişare edilerek, onun da bu hususlarda fikirleri alınacaktır. Ayrıca Mustafa Kemal Paşa telle Erzurum'da Karabekir Paşa, Ali Fuad Paşa da Konya'da Mersinli Cemal Paşa ile temas ederek, onların da görüşlerini tesbit edecek ve nihaî karar şekli ortaya çıkacaktır.

3 üncü Müfettişlik Kurmay Başkanı Kâzım Bey, toplantıların zabıtlarını tesbit etmiş ve o da, diğer bazı kumandanlarla temaslarda bulunmakla görevlendirilmiştir.

KARABEKİR'E TELGRAF

Diğer taraftan Mustafa Kemal Paşa'nın, Rauf Beyle Ali Fuad Paşa'nın Amasya'ya geldiklerini dün aşağıdaki telgrafla Karabekir Paşa'ya bildirdiği öğrenilmiştir: «İstanbul'da temaslar yapan ve bizimle buluşmak üzere oradan ayrılan ve İzmir havalisinden geçerek orada kumandanların da görüşlerini tesbit eden eski Bahriye Bakanı Rauf Bey, Yirminci Kolordu Kumandanı Ali Fuad Paşa ile buraya gelmişlerdir. Umumî durumu üzerinde konuşuyoruz. Neticeyi yarın arzedeceğiz. Hepimiz ayrı ayrı selâm ve ihtiram ile gözlerinizden öperiz.»

Toplantılara bugün devam edilecektir.

BERGAMA'NIN SEVİNCİ AZ SÜRDÜ...

Yunan şehri tekrar işgal etti, Düşmanın Nazilli'yi boşaltmaya hazırlandığı söyleniyor.

Geç vakit aldığımız haberlere göre, Türk Millî Kuvvetleri tarafından tahliye edilmiş olan Bergama ikinci defa Yunan işgaline düşmek felâketine uğramıştır. Bergama'ya önceki günden beri taarruz etmekte olan Yunan kuvvetlerinin bir tümen mevcudunda olduğu anlaşılmıştır.

Diğer taraftan Güneyden gelen haberlere göre, Yunan kuvvetleri, etraflarını saran Kuvayı Milliye birliklerinden ürkerek Nazilli'yi tahliyeye hazırlanmaktadırlar. Henüz Nazilli'nin Yunan tarafından tahliyesine dair haberler teyid edilmemiştir.

ÖDEMİŞ'TE...

ÖDEMİŞ. — Yunan işgali altında bulunan şehrimizde Yunan kuvvetleri yerleşmiş bulundukları Mektebi İdadi binasından ayrılmadıklarından öğrencilerin imtihanları yapılamamıştır.

İlgililerin bu husustaki müteaddit müracaatlarına Yunan makamları cevap dahi vermemişlerdir.

7 TÜRK TEVKİF EDİLDİ

MANİSA. — (Kasaba) da sözde bir cinayetle ilgileri bulunduğu iddiası ile ve sorgusuz sualsiz yedi Türk köylüsü, Yunan askerleri tarafından yakalanmış ve kelepçe vurularak İzmir'e sevkedilmiştir. Bunların İzmir'de Yunan Divân-ı Harbinde yargılanacakları söylenmektedir.

150 DÜKKÂN YANDI

AYDIN. — Yunan işgalindeki şehrimizin bitpazarında müthiş bir yangın çıkmış ve tahminen 150 dükkân ve fabrika yanmıştır. Yangının bir fırından çıktığı zannedilmektedir. Açıkta kalan Türklerle kimse alâkadar olmamaktadır.

Partilerde seçim hazırlığı başladı

HÜRRİYET İTİLAFÇILARIN ADAYLARINI TESBİT ETMEYE BAŞLADIKLARI BİLDİRİLİYOR

Seçimlerin kısa zamanda yapılması katileştiğinden partilerde hazırlıklar birden hızlandırılmıştır. Fakat henüz komisyonda tamamlanmış olan Seçim Kanunu tadil tasarısı Hükûmet tarafından tasdik edilmemiş olduğundan resmen aday listelerinin ilânı yapılamamaktadır. Yalnız, önemsiz olan bu değişiklikleri Damad Ferid kabinesinin mutlak olarak tasdik edeceği de anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan Monitör Oryantal gazetesi dün sabah, Hürriyet İtilaf'ın hazırlamış olduğu listelerde bulunan bazı isimleri açıklamıştır. Bunlar Nuzhet Sabit, Refik Halid, eski Adliye Bakanı Vasfi, İskender mutasarrıfı Nurettin, eski İçişleri Bakanı Mehmet Ali Beylerdir.

Hürriyet İtilaf Partisi sözcülerin[illegible] ğini fakat [illegible] isimlerin parti üyesi bulu[illegible] ve seçimlerde aday olma[illegible] normal bulunduğunu söyle[illegible]

NEDEN [illegible]FA ETMİŞ?

Jurnal Doryan gazetesi ise, Hürriyet İtilâf Partisi başkanı emekli albay Sadık Beyin, seçim hazırlıkları ile alâkalı olarak kabineden istifa ettiğini yazmaktadır.

İttihad Terakki Partisi feshedilmiş ve üyelerinin çoğu da hapsedilmiş veya kaçmış olduklarından ortada tek kuvvetli parti olarak kaldığı hükmüne varan Hürriyet İtilâf bu defa iktidarı ele geçirme hevesindedir. Bu parti, «İngiliz muhipler Cemiyeti» tarafından da desteklenmektedir. Esasen üyelerinin bir kısmı da bu cemiyette üye[illegible]

Yeni İstanbul YAYINI

23 HAZİRAN 1919 P. Tesi No: 35

İSTİKLÂL HARBİ GAZETESİ

HAZIRLAYAN
ÖMER SAMİ COŞAR

Mustafa Kemal Paşa. Trablusgarp'te, İtalyanlarla savaştığı günlerde. Bu resim Derne'de çekilmiştir.

Anadolu'da millî hükûmet kurulacak

Amasya'da yapılan tarihî toplantıda, Sivas'ta Millî Kongreye katılacak delegelerin nasıl seçileceği de kararlaştırıldı

"MİLLETİN İSTİKLALİNİ YİNE MİLLETİN AZİM VE KARARI KURTARACAKTIR.

AMASYA. —

Damad Ferid Kabinesine karşı cephe alan ve yurdu kurtarmak için Anadolu'da yeni bir mücadeleye atılmanın gerekli olduğunu kabul eden kumandanlarımızın Amasya toplantıları önceki akşam son bulmuştur.

Ali Fuad Paşanın verdiği bilgiye göre, tesbit edilerek dün imza olunan kararlar özetle şöyledir:

VATAN TEHLİKEDEDİR

★ Vatanın tamamiyeti ve milletin istiklâli tehlikededir. Merkez Hükûmet İtilâf Devletlerinin tesiri ve murakabesi altında bulunduğundan vazifelerini yapamamaktadır. Milletin istiklâlini yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır. Milletin hakkını savunmak için her türlü tesir ve murakabeden âzade bir millî heyetin kurulması elzemdir. Bunun için de, her taraftan gelen teklifler ve millî arzu üzerine Sivas'ta en kısa zamanda bir Millî Kongre toplanması kararlaştırılmıştır. Bu maksatla, parti livasından milletin itimadını kazanmış muktedir üç kadar zatın süratle yola çıkarılması icap etmektedir. Her ihtimale karşı bu hazırlık bir millî sır olarak muhafaza edilecek ve seyahatleri yapacak kimseler takma adla hareket edeceklerdir.

ERZURUM KONGRESİ

★ Doğu vilâyetleri namına 10 temmuzda Erzurum'da toplanması kararlaştırılmış olan kongre için mezkûr vilâyetlerin Müdafai Hukuku Milliye ve Reddi İlhak Cemiyetlerinden seçilmiş âzâlar zaten Erzurum'a hareket etmişlerdir. O vakte kadar diğer vilâyetlerin temsilcileri de Sivas'a varmış olabileceklerinden Erzurum Kongresinin üyeleri, tesbit edecekleri zamanda umumi toplantıya iştirak etmek üzere Sivas'a hareket edecektir.

★ Yukarıdaki maddelere göre murahhaslar Hukuk ve Reddi İlhak cemiyetleri ve belediyeler tarafından vesair suretlerle seçileceklerdir.

TEZAHÜRAT DEVAM EDECEK

★ Reddi İlhak ve Müdafai Hukuku Milliye cemiyetlerinin verecekleri protesto telgraflarının çekilmemesi yolundaki karar reddedilerek muhaberatın behemehal serbestçe temini için tezahürat ta bulunulacak ve bu hedefe varılıncaya kadar tezahürat devam ettirilecektir.

MEMLEKETİN MÜŞTEREKEN MÜDAFAASI

★ Teşkilâtı askeriye ve milliye hiçbir suretle ilga edilmiyecektir. Kumanda hiçbir suretle terk ve başkasına tevdi olunmayacaktır. Vatanın herhangi bir tarafından yeniden vuku olacak düşman işgal harekâtı umum orduyu alâkadar edecek ve hasıl olan vaziyete nazaran memleketin müdafaasına müştereken tevessül olunacaktır. Bu sebeple kumandanlar derhal birbirlerini haberdar edeceklerdir. Silâh ve cephane katiyen elden çıkarılmayacaktır.

Amasya tarihî kararlarına katıldığını bildiren Edirne'de Birinci Kolordu Kumandanı Cafer Tayyar Bey.

İstanbul'a karşı isyan bayrağı çekenler

AMASYA. —

Amasya'da alınan tarihî kararları imzalayan veya telgrafla bu kararlara katıldıklarını ve tatbik mevkiine konmalarında bilfiil çalışacaklarını bildirmiş olan şahıslar şunlardır:

Üçüncü Ordu Müfettişi Mustafa Kemal Paşa;
Eski Bahriye Bakanı Hüseyin Rauf Bey;
15 inci Kolordu Kumandanı Kâzım Karabekir Paşa;
2 nci Ordu Müfettişi Mersinli Cemal Paşa;
20 nci Kolordu Kumandanı Ali Fuad Paşa;
3 üncü Kolordu Kumandanı Miralay Refet Bey;
12 nci Kolordu Kumandanı Miralay Selâhattin Bey;
13 üncü Kolordu Kumandan Vekili Miralay Cevdet;
Bursa'da 17 nci Kolordu Kumandanı Miralay Bekir Sami Bey;
Edirne'de Kolordu Kumandanı Miralay Cafer Tayyar Bey;
Canik Mutasarrıfı Hamit Bey;
Eski İzmit Mutasarrıfı Süreyya Bey.

Diğer bazı mülkî ve askerî mülkiye erkânın da kararların tatbikinde çalışacakları bildirilmiştir.

NAZİLLİ'YE EKMEK VE UN YETİŞTİRİLDİ

NAZİLLİ. —

Yunan kuvvetlerinin çekilirken bütün [illegible] yıkması üzerine aç kalan şehrimiz halkına Denizli'den bir vagon un ve ekmek yetiştirilmiş ve bunlar hem Türk ve hem de Hıristiyan ahaliye dağıtılmıştır.

Denizli'den 150 çuval un ve 2.500 kilo ekmek gelmiştir.

Ayrıca Doktor Kâzım Bey de bir miktar ilâçla şehrimize gelmiş ve yaralıların, hastaların yardımına koşmuştur.

İstanbul Hükûmeti azletse bile..

Mustafa Kemal mücadeleye devam edeceğini ilân etti

YİRMİNCİ KOLORDU KUMANDANI ALİ FUAT PAŞA DA, NE OLURSA OLSUN, MUSTAFA KEMAL'İN EMRİNDE KALACAĞINI BİLDİRDİ.

AMASYA. —

Dün Ankara'ya hareketinden önce vedaya gelen Ali Fuat Paşa ile Mustafa Kemal Paşa arasında şu konuşmanın cereyan ettiği öğrenilmiştir.

★ Fuat Paşa, beni ordu Müfettişliği makamında uzun müddet bırakacaklarına ihtimal vermiyorum. Şu önümüzdeki birkaç gün içinde vaziyet anlaşılacaktır. Seni temin ederim ki, selâhiyetsiz sıfat ve selâhiyetle [illegible] olarak da devam edeceğiz. Arkadaşlarımın aynı yakınlığı ve vefayı göstereceğinden eminim.

★ Vaziyet ne şekilde tecelli ederse etsin, ben ve Kolordum daima emrinde kalacaktır.

★ Bu adamlar seni de Kolordunun başından ve hattâ askerlikten ayırabilirler.

★ Bu takdirde dahi seninle beraberiz paşam.

Bu sözler üzerine Mustafa Kemal Paşa Ali Fuat Paşa'nın elini heyecanla sıkmış ve "— Biliyorum, biliyorum Fuat" demiştir.

REFET BEYİN SORUSU

Diğer taraftan Amasya kararları imzalanırken 3 üncü Kolordu Kumandanı Miralay Refet Bey'in ufak bir tereddüt geçirdikten sonra Ali Fuat Paşa'ya:

"— Kongrenin sonunda bir hükûmet teşkil edeceği anlaşılıyor. Acaba siz de böyle mi anlıyorsunuz?" diye sormuş ve Ali Fuat Paşa'nın da:

"— Evet, kongrenin her şeyi tetkik ve müzakere ettikten sonra milletin iktidarı ve istiklâlini temin maksadıyla bir hükûmet teşkili de lüzum görürse bunu yapabileceğini ben de anlıyorum" demesi üzerine tereddüdü bırakmış ve Mustafa Kemal Paşa'nın tarihî kararnamenin altına imzasını atmıştır.

İSTANBUL'LA İRTİBAT

Toplantı sırasında hazırlanan mektupların, Rauf Bey'le birlikte gelmiş olan Maliye Müfettişi Arif Bey'in İstanbul'a götürmesi ve bunları Kara Vâsıf Bey'e vermesi de kararlaştırılmıştır. Öğrendiğimize göre, Kara Vâsıf Bey ve arkadaşları İstanbul'da gizli faaliyet halindedirler ve bunların hareketlerinden de Mustafa Kemal Paşa haberdardır.

Yeni İstanbul YAYINI

25 HAZİRAN 1919 ÇRŞ. NO: 37

İSTİKLÂL HARBİ GAZETESİ

HAZIRLAYAN ÖMER SAMİ COŞAR

Mustafa Kemal Paşa hükûmeti tanımıyor

Üçüncü ordu müfettişi, İçişleri Bakanı'nın tamimine itaat edilmeyeceğini bildirdi

Mustafa Kemal Paşa'nın Derne'deki harekâtı idare ederken çekilmiş resmi.

AMASYA. — İçişleri Bakanı Ali Kemal'in önceki gün gelen tamimi ile azledildiği bildirilen Üçüncü Ordu Müfettişi Mustafa Kemal Paşa dün müfettişlik bölgesi dahilindeki valilere ve mutasarrıflara yolladığı telgraflarda; İçişleri Bakanının bu azil kararını tanımadığını, vazifesine devam etmekte olduğunu ve kendi bölgesi dahilinde Ali Kemal'in bu tamiminin tatbik mevkiine konulmasına da kat'iyen müsaade olmayacağını bildirmiştir.

İstanbul hükûmetine karşı açıkça isyan bayrağını çeken Mustafa Kemal Paşa İçişleri Bakanı'nı da ağır şekilde suçlamıştır.

Ayrıca Mustafa Kemal Paşa'nın pazartesi günü, «Zata mahsustur» kaydı ile Erzurum'da, Kâzım Karabekir Paşa'ya uzun bir şifre yolladığı ve aldığı bazı kararları da bunda açıkladığı öğrenilmiştir.

Öğrendiğimize göre, Mustafa Kemal Paşa'nın kararları şunlardır:

★ Tesbit edilen millî gayelere ulaşıncaya kadar kumandanlar mevkilerini, «Başka ruhla» hareket edecek kimselere devretmiyeceklerdir.

★ İstanbul hükûmeti bu kumandanları azletse bile, çekilmiyecekler ve vekaleten de olsa vazifelerine devam edeceklerdir. Yeni tayinler olursa ve gelenler, millî gayelerden uzak kimselerse bunlar bertaraf edilecektir.

★ Valiler için de aynı muamele yapılacaktır. Millî gayelere bağlanmış vali ve mutasarrıflar, İstanbulca azledilse bile çekilmiyecekler ve makamlarını devretmiyeceklerdir.

İSTANBUL'A YOLLANAN DÂVETİYELER

Mustafa Kemal Paşa, İngiliz lerin elinde esir bulunan Damad Ferid hükûmetinde millî gayelere bağlı iki bakandan bahsetmekte ve Nafia Bakanı Ferid Bey'le Maarif Bakanı Sait beylerle Ahmet Rıza'nın da Sivas Kongresi'ne davet edildiklerini, davetiyelerin Amasyadan gizlice İstanbula yollandığını bildirmiştir.

Üçüncü ordu müfettişi ayrıca Kâzım Karabekir Paşa'dan, Kafkasyaya gizlice itimada şayan adamlar gönderilerek bolşeviklerle temasa geçilmesini, bunlarla «silah, cephane ve para temini» hususlarında müzakerelere girişilmesini de istemiştir.

PADİŞAH TASDİK EDİYOR MU?

★ STAMBOUL gazetesi, Mustafa Kemal'in kabine kararı ile azledildiğini yazıyor.

Şehrimizde çıkmakta olan Fransızca (STAMBOUL) gazetesi, Mustafa Kemal Paşa'nın azli ile alâkalı olarak aşağıdaki haberi yayınlamıştır:

«İçişleri Bakanlığının teklifi üzerine Başbakanlık, ordu müfettişi Mustafa Kemal Paşa'nın azledilmesine karar vermiştir.

Kabine kararı, tasdik edilmek üzere Padişah'a arzedilmiştir.»

Ermenice çıkmakta olan (JAMANAK) gazetesi de, Mustafa Kemal Paşa'nın, İçişleri Bakanı Ali Kemal'in son tamimlerine aykırı hareket ettiğinden dolayı azledilmiş olduğunu da bildirmektedir.

Ne günlere kaldık!

Anavutköyünde önceki gün vukua gelen bir olaydan ötürü tevkif edilmesi kararlaştırılmış olan Osmanlı vatandaşı bir Rum, kendisine gelen Türk polislerine teslim olmayı reddetmiş ve «Yunan polisi veya jandarması ile birlikte» gelmelerini tavsiye etmiştir.

Türk polisi yeni bir olaya meydan vermemek için tevkifi yapmamış ve durumdan İtilâf devletleri polisini haberdar etmiştir.

PİYER LOTİ'NİN BİR MEKTUBU

İzmir Müdafaai Hukuk Cemiyetinin, düşmana yaptığı yardımlardan ötürü Piyer Loti'ye gönderdiği teşekkür mektubuna cevap gelmiştir.

Türk dostu Fransız edibi bu cevabında diyor ki:

"Memleketimin gazetelerinde yapabildiğim acınık hizmet bu güzel teşekküre lâyık değildir. Bu, alicenap Türk kavmine karşı vicdanımın bent ifasına mecbur ettiği bir vazife idi. Zamanın nüfuzlu adamlarını ikna edemedim. Fakat hiç olmazsa bir çok vatandaşlarımın gözlerini açtım, dikkatlerini celbettim. Haksız bir şekilde duçar olduğunuz felâketlerden dolayı samimî hislerimin kabulünü rica ederim."

Türk hukuku Yunanlılar için mukaddes imiş!

YENİ YUNAN KUMANDANI İZMİR EŞRAFINI KANDIRMAYA ÇALIŞIYOR

İZMİR — Yunan işgal kuvvetleri kumandanlığına tayin edilmiş ve vazifesine başlamış olan general Nider, Türk eşrafı davet ederek kendileri ile görüşmüştür.

İzmir gazetelerinin yazdıklarına göre, Yunan kumandanı, «Memlekette huzur ve sükûn ile yaşamak lüzumu geldiği» yolunda eşrafa tavsiyelerde bulunmuş, «İslâmların hukukunun Yunan hükûmeti nazarında Hıristiyanlarınkinden mukaddes olduğuna» ileri sürerek Yunanistandaki Türklerin «tam bir saadet» içinde yaşadıklarından bahsetmiştir.

Yunan subayları, aralarında da bir Osmanlı (!) Anadolu'da zaferleri şerefine içiyorlar.

Yunanlılar Ahmet'liyi işgal etti!

Düşman, esir aldığı iki subayımızla 9 erimizi Turgutlu'da idam etti

AHMETLİ. — İngilizler tarafından Manisa ve Turgutlu kazaları sınırlarını geçmemeleri bildirilmiş olmasına rağmen Yunan kuvvetleri, silâhlandırılmış Osmanlı Rumları tarafından da desteklenmiş vaziyette Ahmetli'ye saldırdılar.

10/80 er'den ibaret kalmış olan 68 inci alayın birinci taburu ile 60/70 kişilik Kuvayı Milliye müfrezesi, üstün Yunan kuvvetleri ile dövüşe dövüşe çekilmişler ve Ahmetli Yunan tarafından işgal edilmiştir. Bu çarpışmalarda 6 şehit veren Kuvayı Milliye müfrezelerinin bir Yunan subayı ile 10 erini öldürdükleri bildirilmektedir.

CİNAYET!

TURGUTLU — Ahmetli çarpışmalarında Yunan kuvvetlerinin eline esir düşen iki subayımız, bir kamacı ustası ve sekiz erimiz burada "güya Divanıharp kararı" ile derhal idam edilmişlerdir.

Her türlü insanlık kaidelerine, harp nizamlarına aykırı olan bu hareket düpedüz cinayettir. Halk arasında derin heyecan vardır.

Yeni İstanbul YAYINI

26 HAZİRAN 1919 Prş. No: 38

İSTİKLÂL HARBİ GAZETESİ

HAZIRLAYAN ÖMER SAMİ COŞAR

Türkiye'nin İçişleri Bakanı Ali Kemal milliyetçilere aşağı tabaka diyor

[Entente] gazetesine beyanat veren İçişleri Bakanı, Mustafa Kemal ve arkadaşlarının, Yunanlılardan daha "tehlikeli,, düşman olduğunu ileri sürdü

Yurdumuzu kurtarmak için çaba göstermekte olanlarla ve Ege'de imkânsızlıklar içinde Yunan istilâsına karşı silâha sarılanlarla İngilizlerin bir aleti olarak uğraşmakta devam etmekte bulunan İçişleri Bakanı Ali Kemal dün (Entente) gazetesinin bir muhabirine özel beyanat vermiştir.

Mustafa Kemal ve arkadaşlarına «Bunlardan daha tehlikeli düşmanız» olarak nitelemeye kadar giden Ali Kemal bu beyanatında şöyle demektedir:

«[illegible] karşı gelenler ve [illegible] rantar [illegible] Bunlar [illegible] de haricte değildir. Bunlar [illegible] daha tehlikeli ve [illegible] bulunmuş [illegible]

Bunlar [illegible] Yunanlıların askeri [illegible] ve [illegible] edip [illegible] Yunan menfaatleri ve [illegible] göstermek [illegible] vaziyeti [illegible] veridir.»

«AŞAĞI TABAKALAR...»

Ali Kemal, beyanatında, Anadolu'da silâha sarılanları da [illegible] düşürmeye çalışmış ve demiştir ki:

«Bunlar [illegible] aşağı [illegible] çürük emek için uğraşmaktadırlar. Bugün bu sınıf ahali her şeyi yapmaya [illegible] Şimdiye kadar takip edegeldikleri ve [illegible] lerini pek de aziz ve hürmetkâr olan bir usulü tatbik mevkiine koyuyorlar. O da soyup, yakıp, katledip gelmek [illegible]dir.»

«BASTIRACAĞIZ!»

Ali Kemal, Anadolu'da Yunana karşı çarpışmaya başlamış olan Kuvayi Milliye çetelerinden «halkın nefret etmekte» olduğunu da iddia etmiş ve demiştir ki:

«Fakat İttihatçıların her şeyden evvel parası var. Unutulmamalıdır ki bunlar memleketi terkedip giderken bütün hükümet kasalarını tamamen boşalttılar! Fakat kendi kasaları tıkabasa dolu idi. Ortada bugünkü propagandayı vücude getiren 700 bin liralık bir meblağ ve bu meblağdan maada da bunların harpte hile ve dolaplarla hazırladıkları azim servetleri vardır. Bunlar bütün hükümet teşkilatını darmadağınık bir hale getirirken kendi teşkilatlarını muhafaza ettiler.

Anadolu'da dövüşmeye başlayanların perişanlık ve yokluk içinde bulundukların bile bile söylenen bu sözlerden sonra Ali Kemal «Kendileri, Türk efkârı umumiyesini temsil etmemektedirler» demiş ve hükümetin bu başkaldırmaya meydan vermeyeceğini, bunları bastıracağını ileri sürmüştür.

İNTİHABAT OLAMAZ

Ali Kemal beyanatı sonunda, seçim yapılmasına imkân olmadığını da iddia etmiş ve kendisinin kabinede bu görüşü savunduğunu söylemiştir.

M. Kemal Erzurum'a hareket etti

★ Üçüncü Ordu Müfettişi ile Rauf Bey ve arkadaşları dört otomobille Amasya'dan dün yola çıktılar

AMASYA, — Mustafa Kemal Paşa ile eski Bahriye Bakanı Rauf Bey dün buradan otomobillerle yola çıkmışlardır.

Mustafa Kemal Paşa, hareketinden önce Erzurum'a Kâzım Karabekir Paşa'ya bir telgraf yollamış, İngilizlerin kontrolü sebebiyle deniz yolu ile gelemediğini bildirmiş, fakat kafileye dahil dört otomobil için kâfi benzin de bulunmadığını hatırlatarak Erzincan'a oradan benzin gönderilmesini istemiştir.

Trabzon ile Samsuna Rum muhacirleri gönderiliyor!

Karadeniz havalisinden şehrimize gelen haberlere göre, Rum Pontos hükümeti tesis ve teşkil gayesi ile Trabzon ve Samsun havalisinde Rum çoğunluğunu vücuda getirmek için Rusya ve diğer taraflardan celbedilmiş Rum muhacirleri yekûnu arttırmaktadır.

Geçenlerde Trabzon'a yeniden 800 kişilik bir Rum muhacir kafilesi sevkedilmiştir.

Aynı zamanda Ege Denizi'ndeki adaların Rum ahalisinden büyük gruplar, Rusya ve Romanya'ya gitmek üzere şehrimize sevkedilmekte ve bunlar Karadeniz'e çıktıktan sonra Rusya ve Romanya limanlarına gidecekleri yerde istikamet değiştirerek, oralardan geliyormuş gibi, Trabzon havalisine indirilmektedir.

Trabzon ve Samsun havalisinde beliren bu durumu dair gelen raporların vahameti kabinenin toplanarak bu hususu konuşacağı [illegible] gazetesi tarafından bildirilmektedir.

Aydın'da sıkışıp kalan ve maneviyatları son derece bozulan Yunan efzun taburunun erlerinden bir kaçı.

Milli kuvvetlerimiz Aydın'ı kuşattılar!

Yunan kuvvetleri, kuşatma çemberini dağıtmak için dün yaptıkları iki taarruzda ölü ve yaralı verdikten sonra tekrar Aydın'a çekildiler

ÇİNE. — Millî kuvvetler ve efelerin müfrezeleri tarafından iyice kuşatılmış bulunan ve her an bir Türk taarruzunu bekleyen Aydın'daki Yunan kuvvetlerinin kumandanı, bu Türk çemberini yarmak ve dağıtmak için dün iki ümitsiz teşebbüs yapmıştır.

Sabah erken saatlerde bir Yunan taburu, Tellidede sırtlarındaki müfrezelerimize ağır makineli tüfek ateşi ile destekleyerek saldırmıştır. 57 nci Tümen Kumandanı Şefik Bey'in, düşmanla açık savaşa girişmek ve onu yalnız taciz etmek hususundaki kat'î talimatına rağmen Tellidede'deki müfreze çarpışmaya girişmiştir. Yunan üstün kuvvetleri karşısında cephanesi yükleninceye kadar dövüşen ve zayiat verdiren müfrezelerimiz sonunda geri çekilmişlerdir.

Himayesiz yapılan bu geri çekilme ağır zayiat vermemize yol açmıştır. Karanlık basarken Yunan kuvvetleri Aydın'a dönmüştür.

Tellidede sırtlarında çarpışmanın devam ettiği sıralarda bir başka Yunan taburu da, Aydın'ın batısındaki millî kuvvetlere saldırmıştır. Demiryolu boyunca ilerleyen Yunan birlikleri, ateş sahasına girince zeybeklerden Osman, Yörük Bükli ve Aydınlı Ali Efelerin müfrezeleri harekete geçmişler, düşmana 15 ölü ve yaralı verdirdikten sonra talimata uygun olarak çekilmişlerdir.

Millî kuvvetlerimizin Aydın'ı kurtarmak için her an taarruza geçmeye hazır oldukları öğrenilmiştir.

Aydın'daki Yunan kuvvetleri ise bir piyade alayı, bir tabur ve dört toplu bir top bataryasından müteşekkildir. Buna rağmen Aydın Yunan kuvvetlerinde moral çökmüştür.

İaşe'nin lağvı!

Cihan Harbi içinde teşkil edilmiş olan İaşe Umum Müdürlüğü, hükümetin aldığı son bir kararla lağvedilmiştir.

Amerika Başkanı: 'Türkler İstanbuldan atılmalı,

Damad Ferid heyeti Paris'ten koğuluyor

İSTİKLAL HARBİ

Türk Başbakanı tarafından verilen muhtıra okununca Amerika Başkanı Vilson: "Ben bu kadar aptalca bir şey görmedim,, dedi

PARİS .— Birleşik Amerika Başkanı Vilson, Dörtlerin dünkü toplantısında Türklerin İstanbul'dan atılmalarını kati bir lisanla istemiş ve «Başka çare göremiyorum» demiştir.

Vilson ayrıca, İstanbul ve bütün boğazlar bölgelerinin Türklerden alınarak İtilâf Devletleri ile müttefiklerine bırakılması gerektiğini iddia etmiştir.

Diğer taraftan, Damad Ferid tarafından verilen muhtıra üzerinde de konuşulmuş, «Bunun güzel bir şaka» olduğu belirtilmiş ve Türk sulh delegesinden «Gülünç üç adam» diye bahsedilmiştir.

Türkiye meselesi üzerinde tekrar bir toplantı yapılacaktır. Fakat dünkü toplantıda, Paristeki Türk delegasyonunun «kovulması» da karar verilmiştir.

LOYD CORC'UN TEKLİFİ

İngiliz Başbakanı yaptığı konuşmada, Amerika Başkanının memleketine avdet etmekte olduğunu hatırlatmış, Türkiye ile harp hâlini daha iki ay veya daha fazla devam ettirmeye imkân olmadığını söylemiş ve demiştir ki:

«— Türkiye'ye kabul ettireceğimiz şartlar üzerinde mutabakata varabilir miyiz? Osmanlı İmparatorluğunun topraklarının taksimi işini, Amerika'nın hangi mandaları kabule hazır olduğunu öğreneceğimiz ana kadar geri bırakırız. Fakat Türkiye ile sulhun akdini, Amerikan Senatosunun vereceği karara kadar geciktiremeyiz.»

Bunun üzerine Vilson şöyle demiştir:

«— Türkiye'den, kendisine ait olmayacak yerleri koparmakla şimdilik iktifa edelim: Ermenistan, Arap memleketlerini ve saire... Ve ona, bu topraklar üzerinde vereceğimiz kararları peşin kabule Türkiye'yi mecbur edelim. Şimdiden Türklere diyebiliriz ki: «Ermenistan, Mezopotamya, İzmir, Suriye ve saire artık size ait değildir» ve bu bölgeleri derhal işgal ederiniz.

«NEREYE VARDIK?»

Toplantığın zabıtalarını tutmakta olan tercüman Paul Mantoux'nun kayıtlarına göre Vilson'un bu konuşmasından sonra şu konuşmalar cereyan etmiştir:

Paris'te dünkü toplantıda, İstanbul'dan atılmamızda ısrar eden Amerika Başkanı Vilson.

Loyd Corc - Ermenistan'da kuvvetlerimiz kalmadı. Türklere: «1 temmuzdan itibaren Ermenistan size ait değildir» dersek, oraya adamlarını gönderirler ve yeniden katliam başlar.

Klemanso - Türk İmparatorluğunun topraklarının taksimi hususunda, son konuşmalarımızdan sonra, nereye vardığımızı ben pek anlıyamıyorum.

Vilson - Bu meseleyi halletmeden Türklerin işini bitiremez miyiz?

Klemanso - Sanmıyorum. Fakat deneyelim.

«TÜRKLER İSTANBUL'DAN ATILMALIDIR!»

Loyd Corc'un, İtalyan işgali meselesi halledilmeden Anadolu'nun istikbalinin tayin edilemiyeceğinden ve İtalyanların, İtilâf devletlerinin kararları hilâfına Anadolu'da bulunduklarını söyledikten sonra tekrar söz alan Amerika Başkanı demiştir ki:

"— Boğazlar etrafında tarafsız bir bölge kurulur. Padişah İstanbul'dan çıkarılır. İstanbul ve Boğazlar bölgesi Müttefik devletlere ortaklaşma bırakılır. Bütün bunlar bir muahede ile halledip yapılır."

Türklerin söz sahibi olamıyacaklarını belirten Vilson'a İngiliz Başbakanı şu sualı sormuştur:

"— Şu demek istiyor ki, Türkler İstanbul'dan çıkarılıyor?

Başkan Vilson — EVET.

Klemanso — Mühim bir karardır bu!

Vilson — Kanaatimce alınabilecek tek karar budur.

Loyd Corc — Senelerce sürdürülen bir politikanın sarsıldıktan sonra Balfur da aynı neticeye ulaşmıştır.

Amerika Başkanı, Türk meselesini çok yakından ve uzun zamandan beri incelediğinden bahsetmiş ve tek çaresi, Türkleri İstanbul'dan atmak olduğunu ısrarla tekrarlamıştır.

Bundan sonra Damad Ferid tarafından verilmiş olan "Osmanlı İmparatorluğunun yeni teşkilâtı" hakkındaki muhtırası okunmuştur.

Bu muhtırada şu [illegible] kaydedilmiştir:

1. — Trakya: Devamlı bir barışı sağlamak için Edirne emniyete alınmalıdır. Bu sebeple de Trakya'da [illegible] Tuna adası karşısında [illegible] Karasu'ya kadar [illegible] Esasen Batı Trakya'da Türkler çoğunluktadır.

2. — Anadolu ve civarındaki bütün adalar Türkiye'de kalmalıdır. Erivan'da Ermeni Cumhuriyeti [illegible] tanınıyorsa, müşterek hudut Ş[illegible] kaşıklık [illegible] tesbit edilebilir. Bu topraklara (Rusya Ermenistanı) yerleşmek isteyen Osmanlı Ermenilerine kolaylık gösterilir. Osmanlı sınırları içindeki bütün azınlıklara da adil bir politika takip edilecektir.

3. — Arap memleketleri Padişahın hükümranlığı altında kalacak fakat geniş idari hürriyet bahşedilecektir. Buralarda Türk bayrağı sallanacak ve adalet Padişah adına dağıtılacaktır. Osmanlı hükümeti Mısır ve Kıbrıs meselelerini de, dostluk havası içinde halletmeye hazırdır."

«TATLI ŞAKALAR»

Muhtıranın okunması bittikten sonra Loyd Corc gülerek:

"— Bu heyet ve muhtıra tatlı şakalar" demiş, Amerika Başkanı Vilson da şunları eklemiştir:

"— Ben bu kadar aptalca bir şey görmedim."

Bundan sonra şu konuşmalar cereyan etmiştir:

Loyd Corc — Bu muhtıra, Türklerin siyasi kabiliyetsizliklerinin en güzel örneğidir.

Vilson — Böyle bir vesikaya cevap vermek lâzım mı?

Loyd Corc — Balfur'un mektubu ile cevabımız hazırdır.

Bundan sonra İngiliz Başkanı Osmanlı Ferid heyetinin Paris'ten kovulmasını teklif etmiş Vilson de bunu kabul ederek Türk Sulh Heyetinin de [illegible] "İlk [illegible] adam" diye bahsetmiştir.

Dörtler bu konuda bir toplantı daha yapacaklardır.

Damad Ferid Paris'te neler anlatmış?

★ ALEMDAR gazetesi, Fransa'ya hareketinden önce İstanbul'da kendisine suikasd yapıldığını söyleyen Damad Ferid'le alay ediyor «Haberimiz yok» diyor.

Hürriyet İtilaf Partisinin sözcülüğünü yapmakta olan ALEMDAR gazetesinde, Damad Ferid ile alay eden ve Paris'te vermiş olduğu bazı demeçlere cevap teşkil eden uzun bir makale yayınlanmıştır.

Gazete, Damad Ferid'in Paris'te gazetecilere söylediği «Hepimiz uzun zamanlar Türkiye'nin azamet ve şevketini yükselten bir partiye mensubuz» şeklindeki sözlerini ele almakta, Başbakanın her halde Hürriyet İtilaf Partisinden bahsetmek istediğini belirtmekte ve şöyle demektedir.

«Burada bulundukları zaman Hürriyet ve İtilaf fırkasına dayanarak iktidara gelen Ferid Paşa'nın ilk işi partiliği hiçe saymak ve etrafında kendi adamlarını toplamak olmuştur. Sebeb nedir ki, şimdi bir ecnebi memlekette yarı ayardan uzak bulundukları hâlde elendide ve bağrıyanlı parti yüksek hatırlarına geliyor?»

ALEMDAR, Fransa'da bir Hükümet adamının bir kuvvete dayanmak zorunda bulunduğunu, Damad Ferid'in de böyle bir memlekette bulunması sebebiyle Hürriyet ve İtilaf'ı aklına getirmiş olabileceğini yazmakta ve:

«Bundan hiç bir şey anlayamadık. İhtiyatlı konuşmalar daha iyi olur» demektedir.

NELER DEMİŞ?

ALEMDAR'ın üzerinde durduğu bir iki nokta daha vardır.

Damad Ferid Paris'te gazetecilerle konuşurken, kendisini İtilaf devletleri uğruna ölüm tehlikeleri bile atlatmış olduğu hissini yaratmak maksadiyle bazı olaylardan bahsetmiştir. Evvelâ Selanik'te iken İttihadçıların kendisine suikasd hazırladıklarını ve ölümden kaçarak kurtulduğunu söylemiştir.

ALEMDAR, «Böyle bir olayı hiç de hatırlamıyoruz» diyor.

Diğer yandan gene Damad Ferid, Sulh konferansına gelmek üzere İstanbul'dan ayrılacağı sırada suikasde uğradığını da iddia etmiştir.

ALEMDAR bu olay için de şöyle demektedir:

«— İhtimal haberimiz olmadan böyle bir hâdise cereyan etmiştir. Böyle bir suikasdi de duymaduk. Bütün dünyaya yayılan böyle bir haberden bizim malumatımız yok.»

ATİNA, —

Yunan gazeteleri, Bergama ve Menemen çarpışmaları ile ilgili olarak Yunan Başkumandanlığının aşağıdaki resmi tebliğini yayınlamaktadırlar:

«Genel Karargâhtan bildirilmiştir:

Bergama Yunan kuvvetleri tarafından işgal edilmiş fakat daha sonra askeri sebeplerle tahliye edilmiş ve yeniden ileri bir hareketle işgal edilmiştir.

Çarpışmalar sırasında Asali, Harıcılar, Yayaköy çok büyük hasar görmüştür!

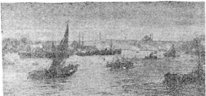
Menemen'de ise Soma Kaymakamı halkı ayaklandırmıştır. Bergama'dan çekilen kuvvetleri geriden vurmak için Menemen Kaymakamı da başta olmak üzere Türkler, şehir içinde çekilmekte olan askerlerimize ateş etmişler, çarpışma bir saat sürmüştür. Yaralı ve ölü vardır.

YUNAN KUMANDANLIĞI MENEMEN KATLİAMINI GİZLEMEYE ÇALIŞIYOR

Resmi tebliğde, Bergama'dan çekilen Yunan kuvvetlerine başta Menemen Kaymakamı olmak üzere halkın ateş ettiği iddia ediliyor.

Bergama olayları: Çetelerin yaptıkları saldırılar üzerine Yunan birlikleri çekilmişlerdir. Ölü ve yaralı verilmiştir.»

NOT: Görüldüğü gibi Yunan Kumandanlığı Menemen'de durup dururken yaptıkları katliamı örtbas etmek maksadiyle, Menemen'den halkın ayaklandığını, Yunan askerlerine ateş ettiklerini ileri sürmektedirler. Böyle bir olay ise, cereyan etmemiş ve Bergama'dan çekilen Yunan kuvvetleri "Bergama'nın intikamı" diye bağırarak Menemen halkını katletmişlerdir.

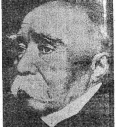
İSTİKLÂL HARBİ

Amerika, İngiltere ve Fransa Başbakanlarının, elimizden almak istedikleri güzel İstanbul'umuzdan bir manzara! Türklerin ezici çoğunluğa sahip oldukları bu şehir için Amerika Başkanı neye dayanarak «İstanbul bir Türk şehri değildir» diyebilmektedir.

Başkan Vilson, İstanbul'la Boğazları istiyor :

İstanbul bir Türk şehri değilmiş!

Fransız Başbakanı Klemanso da İstanbul artık Türklerin elinde kalmamalıdır diyor

İstanbul'dan atılmamız için Amerika Başkanı Vilson'un fikirlerine katılan Fransa Başbakanı Klemanso.

PARİS, —

Dün Birleşik Amerika Başkanı ve İngiliz ve Fransız Başbakanları arasında Türkiye'nin akıbeti üzerinde uzun bir konuşma daha yapılmış ve Vilson, İstanbul'la Boğazlara talip olduğunu açıklamıştır.

Amerika Başkanı:

«— İstanbul bir Türk şehri değildir. Diğer milletler çoğunluktadırlar!»

Demiş ve müttefikler tarafından «Kabul etmesi ricası ile» kendisine «sunulan» İstanbul'la ilgili bir teklifi Amerika'ya dönüşünde Senato'ya getireceğini açıklamıştır.

Birleşik Amerika Başkanı yalnız İstanbul şehrini değil, fakat Boğazları ve bu Boğazların etrafında da bir arazi parçasını «Amerikan mandası» na dahil edeceğini eklemiş, «İstanbul artık bütün bir imparatorluğun başkenti olmaktan çıkmıştır.» demiştir.

KLEMANSO MEMNUN

Fransız Başbakanı da, İstanbul'un artık Türklerin elinde kalmaması gerektiğini söyleyerek, Amerika'nın bu şehrin ve Boğazların idaresini eline almasından duyacağı memnuniyeti ve sevinci belirtmiştir.

Klemanso'nun bir sorusuna cevap veren Amerika Başkanı, Boğazlara ve İstanbul'a Amerikan askerleri yerleştireceğini ve bu şekilde Boğazları bir tecavüze karşı korunur halde bulunduracağını da söylemiştir.

VİLSON, VENİZELOS'LA KONUŞTU

Vilson, dün sabah Venizelos ile bir konuşma yaptığını, Anadolu'daki müşküllerin üç devlet arasındaki görüş ayrılıklarından değil de İtalya'nın durumundan doğduğunu kendisine söylediğini anlatmış ve bundan sonra müzakereler İtalya'nın tutumu etrafında devam etmiştir.

Loyd Corc, İtalyanların Anadolu'ya hergün biraz daha sokulduklarını, devamlı ilerlediklerini, bundan endişe duyduğunu söylemiş ve demiştir ki:

«— Anadolu üzerinde İngiltere hiç bir hak iddia etmemektedir. Fakat bu İtalyan teşebbüslerinin Müslüman memleketlerindeki tepkilerinden endişe ediyorum. Bu durum, Mısır ile Hindistan'da bizi, Kuzey Afrika'da da Fransa'yı ilgilendirmektedir.»

Amerika Başkanı İtalya'nın davranışını sert bir dille tenkid etmiş ve Fiume ile Anadolu'dan İtalyan kuvvetlerinin çekilmelerinin sağlanması için İtalyan idarecileri ile bir konuşma yapılması gerektiğini söylemiştir.

TAKSİM DEĞİLMİŞ

Amerika Başkanı, "İstanbul'a ve Boğazlara Amerika, diğer milletlerin menfaatlerini korumak için gidecektir" demiş ve Osmanlı İmparatorluğunun taksimi konusunda da şu görüşleri ortaya koymuştur:

"Osmanlı İmparatorluğu taksim edilecek değil! Osmanlı İmparatorluğunun toprakları, aramızda "Bir simit gibi" dağıtılacak değil. Fakat bu topraklar üzerinde yaşayan milletlerin iyiliği için, manda sistemlerine uygun olarak tarafımızdan idare edilecek. Bu, Türkiye'nin taksimi değil mi!"

İngiliz Başbakanı, mandalar yeni Türkiye'nin taksimi meselesi halledilmeden Türkiye ile sulhun akdedilmesini teklif etmiş ve bunun üzerine de gene Amerika Başkanı şunları söylemiştir:

"Düşündüm. Türklere şöyle diyebiliriz: "Avrupa'daki topraklarınızı ve Asya'da da şu ve şu toprakları bırakacaksınız." Veya: "Sınırlarınız şu şekilde olacak ve Türkiye bu sınırlar dışındaki bütün topraklar üzerindeki haklarından vazgeçecek. Bu toprakların istikbali hakkında müttefiklerin ve ortaklarının verecekleri kararları peşin olarak kabul edeceksiniz. Ayrıca Türkiye, idaresi altında kalacak topraklarda, idaresinin bazı bölümleri — Maliye, polis, sahil muhafaza — üzerinde, daha sonra adı tesbit edilecek bir devletin "Yardımını" kabul edecektir."

Böylece Türkiye'yi ve haklarını hiçe sayarak kararlar alınması yolunda tartışmalar devam etmiş. Paris'te [illegible]e olan Damad Ferid'e verilecek cevap üzerinde durulmuş ve bu heyete "Yol verilmesi" [illegible].

Yarın bir toplantı daha yapılacaktır.

Yunan gazetesinin gülünç iddiaları :

Bizi serbest bırakın da Türkün cezasını verelim

(HESTİA) gazetesine göre, müttefikler vazifelerini yapıp elimizdeki silâhları toplamadıklarından Yunan ordusu zayiat vermiş!

ATİNA, —

(HESTİA) gazetesi, Anadolu'da ilerlemekte olan Yunan kuvvetlerinin kayıplar vermiş olmasından dolayı müttefiklerini suçlamaktadır.

Bu Atina gazetesine göre, müttefiklerin mütareke ahkâmı gereğince Türklerin elindeki bütün silâhları toplamaları icap etmekteyken bu görevi yerine getirmemişlerdir. Bu sebeple de «Boğazına kadar silâhlı» bulunan Türkler Anadolu'da Yunanlılara kayıplar verdirmişlerdir.

(HESTİA) aynı zamanda, Rusların da Anadolu'ya geldiklerini ve Türk ordusunu «idare etmekte» olduklarını iddia etmekte ve Yunan kuvvetlerinin uğradıkları hezimetin kabahatini biraz da onlara yüklemektedir.

(HESTİA) gazetesi bu makalesini şu şekilde tamamlamaktadır:

«Müttefikler, mütarekeden beri dokuz ay geçmiş olmasına rağmen Türklerin elindeki silâhları toplamamışlardır. Müttefiklerin yapamadığını Yunan ordusu tek başına yapabilir ve bu sebeple de Anadolu'da tamamiyle ellerimiz serbest bırakılmalıdır ki onların cezasını verelim!»

HAYRET!

DAMAD FERİD «MÜSPET TESİR» YARATMIŞ!

Şehrimizde çıkmakta olan STAMBOUL adındaki Fransızca gazeteye göre, Paris'ten Tevfik Paşa, Dışişleri Bakanlığına bir telgraf yollamış ve Damad Ferid tarafından sulh konferansında okunan muhtıranın «çok iyi tesir bıraktığını» Türkiye'nin haklarının teslimi yolunda konseyde bir cereyan belirdiğini bildirmiştir.

KONT SFORZA ŞEHRİMİZDEN AYRILIYOR

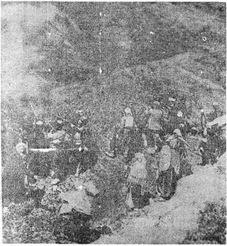
İtalyanların şehrimizdeki yüksek komiseri Kont Sforza İtalya Dışişleri Bakanlığı müsteşarlığına tâyin edildiğinden önümüzdeki günlerde şehrimiz den ayrılarak Roma'ya dönecektir.

Yeni İstanbul YAYINI
30 HAZİRAN 1919 P.Tesi No: 42
İSTİKLÂL HARBİ GAZETESİ
HAZIRLAYAN ÖMER SAMİ COŞAR

Aydın sokaklarında Yunanla dövüşülüyor

Düşmanın top ateşi ile yanmaya başlayan şehrin sokaklarında kanlı çarpışmalar devam ediyor.

Yunan kaçmaya hazırlanıyor

Fedakâr Anadolu kadını. Aydın'ı kurtarmak için iki günden beri amansız bir savaş yapmakta olan milli kuvvetlerimizin hemen yanında kahraman Anadolu kadını da var. Yukarıdaki resmimizde, Baltaköy kadınları, Yunan kuvvetlerini geriletmekte olan Kuvayı Milliye erlerine su ve ekmek getirirken görülmektedir. Kadınlarımızdan çoğu, silâh elde Yunan'a karşı dövüşmüşlerdir.

AYDIN,— **Şafakla taarruza geçen milli kuvvetlerimiz ve efelerle zeybekler dün akşama doğru şehrin Türk mahallelerine girdiler. Yanmakta olan şehirde sokak sokak kanlı muharebeler oluyor**

Geçen gece iki taraf da ateş etmedi. Fakat güneş daha doğmadan milli kuvvetlerimiz hem garbden, hem doğudan amansız saldırılara başladılar. Yunan sabahki mevzilerinde tutunmak istedi ise muvaffak olamadı ve gerilendi... İstasyona doğru düşman birliklerinin kaçmakta olduğunu gören Yunan kumandanlığı bu defa askerlik şubesi bahçesinde mevzilenmiş olan topları ile ateş etmeye başladı.

O arada milli kuvvetlerimiz Türk mahallelerine sokulmuş olduklarından Yunan topçusu devamlı surette bu mahalleleri dövmeye başladı. Bu yüzden yedi yerde birden yangın çıktı. Zeybekler bazı yangın yuvalarını söndürmeye muvaffak olurlarsa da, diğer taraftan ateş şehri sarmaya başladı.

Evlerin bodrumlarına gizlenmiş olan Türk kadın, ihtiyar, çocuk ateşin yayılması üzerine dışarı çıkarak milli kuvvetlerimiz doğru kaçmaya başladılar. Bunu fırsat bilen Yunan kumandanlığı devamlı ateşle bunlar arasında ağır zayiata yol açtı.

TÜRK TOPLARI CEVAP VERİYOR

O ana kadar 57 inci Tümen emrindeki topları İstanbul Hükümetini İtilâf devletleri ile başına derde sokmamak için kullanmamış olan Albay Şefik, Binbaşı Hacı Şükrü ile yaptığı gizli bir anlaşma üzerine bunları harekete geçirdi. (Bu gizli anlaşmanın tafsilâtını ikinci sahifemizde okuyacaksınız).

Türk toplarının mukabil ateşi karşısında daha da müşkül duruma giren Yunan tam kaçmaya hazırlandığı bir sırada, uzaktan bir trenin gelmekte olduğu görüldü.

Milli kuvvetlerimiz, Aydın Yunan garnizonunu İzmir'den takviye getirmekte olduğunu anladıkları treni durdurmak için sağdan soldan ateş ettilerse de, trendeki Yunan taburu da ağır makineli tüfekle mukabele etti ve çenberi yararak Yunan garnizonunun imdadına yetişmeye muvaffak oldu.

Fakat bu takviyeye rağmen Yunan garnizonu, çenberi yaramadı taarruzları püskürtüldü ve şehrin içine girmiş olan milli kuvvetlerimiz Yunan tarafına daha da ilerledi.

Karanlık çökerken ortalık aydınlık, şehir baştan başa yanıyor. Milli kuvvetler şehrin içindedir. Türk mahallelerindeki halk süratle Menderes Köprübaşına iltica ediyorlar. Herşeyler yandı.

Aydın'da Yunan garnizonu son dakikalarını yaşıyor.

Yeni İstanbul YAYINI

1 TEMMUZ 1919 SALI No: 43

İSTİKLÂL HARBİ GAZETESİ

HAZIRLAYAN ÖMER SAMİ COŞAR

Aydın savaşının gazileri zeybeklere kadınlarımız fedakârca yardım ettiler. Yukarıdaki tabloda yaralı zeybeklerin yaralarını saranlar görülüyor.

Aydın dün kurtarıldı

Millî müfrezelerimiz dün akşam yanmakta olan şehri ele geçirdi. Yunanlılar panik halinde kaçtı

AYDIN.—

Üç gündür devam eden Aydın savaşı millî kuvvetlerin zaferi ile sona erdi ve dün akşam müfrezelerimiz şehri Yunanın elinden tamamiyle kurtardılar.

Fakat şehir kül hâlinde, Yunan topçusunun ateşi ile başlamış olan yangınlar sağlam pek az ev bıraktı.

Dün sabah olurken Kuvayı Milliye, artan bir hızla düşmana saldırdı. Türk topçusu da destekledi.

Üç taraftan ilerleyen kuvvetlerimiz şehre daldılar ve sokak sokak Yunanı gerilettiler.

Akşama doğru Yunan garnizonunun çekilmekte olduğu görüldü. Bunun üzerine Binbaşı Avni Bey idaresindeki Millî Kuvvetlerle zeybekler yandan korkunç bir ateş açtılar. 150 kişilik gönüllü grubunun indirdiği bu ani darbe Yunan ricatını bir panik hâline getirdi. Silâhını atan Yunan nefer ve subayların batı istikâmetinde tarlalarda kaçışmakta oldukları görüldü.

Dün bütün gün Aydın ve civar köylerinin kadınları, erkeklerinin yanında çarpıştılar, ellerinden geldiği kadar yardıma koştular.

GÖZLERİ KAN ÇANAĞI İÇİNDE...

Şehir işgali tamamlanırken 57. Tümen Kumandanı Şefik Bey beraber Aydın'a girdi. Günlerden beri Türklere Yunanlılar tarafından yapılan zulüm ve bilhassa Türk kadınlarının ırzlarına geçilme gibi hâdiselerin tepkileri endişesi içindeydi.

Şehirde Fransız Sörler Mektebi'nde toplanmış olan 3 bin kadar Rum kadın ve erkeği korku içindeydi. Bazı Rumlar ise sahte bir heyecanla «Yaşasın hükümetimiz» diye bağırmaya kadar gidiyordu.

Albay Şefik Bey tedbirlerini aldı, bazı zeybekleri vazifelendirdi, sivil halka dokunulmamasını emretti.

Yalnız üç günlük savaşla ve işittikleri bütün katliam haberleri ile gözleri kan çanağı gibi olan zeybeklerden bir kısmını durdurmak mümkün olamadı. Devlete ihanet etmiş Rumlardan bazıları hemen temizlendi.

«BAŞIMIZI BELAYA SOKTULAR!»

Bazı Aydın Rumları ise, zeybeklere yalvarıyor: «Yunanlılar buraya gelerek başımızı belâya soktu» diyerek ağlıyordu.

Albay Şefik Bey'in aldığı tedbirler sayesinde, Sörler Mektebi'ne sığınmış olanlara dokunulmadı. Hattâ, yanmakta olan Rum mahallesindeki evlerin bodrumlarından çıkan Rum kadın ve çocuklarının bir kısmı da toplanarak buraya getirildi. Fakat Yunan topçusu tarafından çıkarılan bu yangın yüzünden Rum mahallesinde yanan evlerde bir çok Rum telef oldu.

Şehrin Osmanlı Devlet memurlarının bir kısmı da Sörler Mektebi'nde feslerini başına almış bir vaziyette bulundu.

Padişahın teklifi: Mustafa Kemal tebdilhava alsın

Yeni Harbiye Nâzırı, Üçüncü Ordu Müfettişine yolladığı telgrafta "Ellerinden öperim" dedikten sonra "Mağlûbiyet dâvâsız bir illettir" diyor.

Yeni Harbiye Nâzırı Ferit Paşa, Mustafa Kemal Paşa'ya yolladığı bir telgrafta;

«İstanbul'da veya istediği diğer bir yerde tebdilhava» ya gitmesini ve bu şekilde İngilizler tarafından yapılan baskıdan doğan ihtilâfın halledilmesini tavsiye etmiştir.

Ferit Paşa'nın telgrafında belirtildiğine göre, bu teklif doğruca Padişah Vahidettin tarafından ortaya atılmış ve ferman da hazırlanmıştır.

Osmanlı Devletinin yeni Harbiye Bakanı; «Mağlûbiyet dâvâsız bir illettir» diyerek başka çare görmediğini ve Mustafa Kemal Paşa'nın vazifesinden ayrılmasının şart olduğunu da belirtmektedir.

Ferit Paşa, Mustafa Kemal ile Damad Ferid kabinesi arasında çıkmış olan anlaşmazlığın sebeplerini de «bir türlü anlayamadığını» söylemekte ve telgrafını «Ellerinizden öperim» diye bitirmektedir.

Mustafa Kemal Paşa Erzurum'a hareket etti

SİVAS, —

Mustafa Kemal Paşa ile Rauf Bey ve arkadaşları önceki gün otomobillerle şehrimizden ayrılmışlardır. Üçüncü Ordu Müfettişinin perşembe günü Erzurum'a varması beklenmektedir.

YUNAN TEBLİĞİ AYDIN SAVAŞINI GİZLİYOR

☆ **Yayınlanan son tebliğde, 3 gündenberi devam etmekte olan çarpışmalara dair bir tek satır dahi yok.**

ATİNA

Yunan Başkumandanlığının tebliğlerinde, Aydın [illegible] dair bir tek satıra rastlamak [illegible].

İzmir'den "29 haziran" tarihi ile verilen harp tebliği şunları bildiriyor:

[illegible]

— [illegible]

[illegible]

[illegible] ve bu şehre taarruz eden Türk kuvvetlerinin "5.000 erkek ve kadın" olduğunu iddia etmiştir.

Bu gazetenin ileri sürdüğüne göre, Nazilli'de [illegible] arasında 300 ölü ve yaralı vardır.

[illegible] Tipos, Nazilli'ye giren Türklerin Venizelos'un bütün resimlerini topladıklarını ve Yunan bayraklarını da yerlerde sürükledikten sonra toplayıp başına yaktıklarını da bildirdi.

[illegible]

PARİS

Le TEMPS gazetesine İzmir'den verilen bir habere göre, Yunan Kumandanlığı, İtalyanlardan şikâyetçi oldukları, Yunan kuvvetlerine taarruz eden çetelerin silâhlarını Rodos [illegible] İtalyanların sağladıkları bildirilmektedir.

Asılsız olan bu haber, Yunan kaynakları tarafından yayılmaktadır.

Mustafa Kemal "İstanbul Anadolu'ya tâbi olacak"

ÜÇÜNCÜ ORDU MÜFETTİŞİ, ŞEHRİMİZDE 10 MÜHİM ŞAHSA MEKTUP YOLLADI

MUSTAFA KEMAL PAŞA, İSTANBUL'DAKİ MUHALİF CEREYANLARDAN, ZARAR VERİCİ SİYASİ VE GAYRİ MİLLÎ PROPAGANDALARDAN DA ŞİKAYETÇİ OLDUĞUNU BİLDİRİYOR

Mustafa Kemal Paşa'nın, Amasya'dan hareketinden önce, şehrimizde bazı kimselere verilmek üzere mektuplar hazırlandığı ve bunların elden gizlice getirilerek sahiplerine verildiği öğrenilmiştir.

Mustafa Kemal Paşa'nın mektuplarından biri, mektubun gönderildiği 21 haziran tarihinde Sulh Selamet Partisi başkanı ve hâlen Harbiye Bakanı bulunan Ferid Paşa'ya teslim edilmiştir.

Bu mektubunda Mustafa Kemal Paşa, vatanı saran tehlikelerin milleti (Müdafaai Hukuku Milliye) ve (Reddi İlhak Teşkilâtı) namı altında süratle toplamağa başladığını belirtmekte, «Yalnız mitingler ve saire gibi tezahürat, büyük gayeleri hiç bir vakitte kurtaramaz ve ancak milletin sinesinden bilfiil doğan müşterek kudrete dayanırsa kurtarıcı olur» demekte ve İstanbul'daki propagandalardan şikâyetçi olmaktadır.

Mustafa Kemal Paşa bundan sonra Anadolu'nun İstanbul'a değil fakat İstanbul'un Anadolu'ya tâbi olması gerektiğini de belirtmekte, fedakârlık yapılmasını istemektedir.

Paşa, millî emellere varın caya kadar Anadolu'dan ve milletin sinesinden ayrılmıyacağını, bu noktada nihayete kadar milletin bir ferdi gibi çalışacağına millete karşı mukaddesatı namına söz verdiğini ve hiç bir kuvvetin bu azmi milliye mani olamıyacağını da bilhassa belirtmiştir.

KİMLER MEKTUP ALDI?

Aynı şekilde yazılmış diğer mektupları alanlar arasında Abdurrahman Şeref Bey, Reşit Akif Paşa, Ahmet İzzet Paşa, Halide Edib Hanım, Kara Vasıf Bey, Nafia Bakanı Ferit Bey, Cami Bey, Seyit Bey ve Ahmet Rıza Bey de vardır.

İSTİKLÂL HARBİ

NİŞANTAŞI'NDA DÜN BÜTÜN KONAKLAR VE SARAYLÂR KÜL OLDU

Yangının bir suikasd eseri olduğuna dair şayialar dolaşıyor Şehzade Abdurrahim ile eşi güç kurtarıldı, iki itfaiye memuru yandı.

Dün çıkan şiddetli bir yangın, rüzgârın da yardımı ile inşa edilmekte olan İtalyan sefarethanesi ile Teşvikiye caddesi arasında ve Nişantaşından Maçka'ya kadar giden büyük caddenin iki tarafındaki büyük ve eski konak ve sarayları kısa zamanda kül yığını haline getirmiştir.

Sefarethane ile cami arasında bir tek ev ateşten kurtulmamıştır. Yangın, Veliahd Merhum İzzettin Efendinin ikinci Kadın Efendisine ait Beyaz Köşk'ten çıkmış ve hemen birkaç kola ayrılmıştır. Yangının sebebi hakkında kesin bilgi alınamamıştır.

Yetişen itfaiye, hiç olmazsa Şehzade Abdurrahim Efendinin sarayını olsun kurtarmak için tedbir almışsa da, bunda da muvaffak olamamıştır. Yangın sırasında Şehzade Abdurrahim Efendi ailesi ile sokağa çıkmışlardır. Eşya kurtarılamadığı gibi, içeriye gönderilen iki itfaiye eri de yanmıştır.

Yangında, Teşvikiye'deki bütün büyük ve eski konakları birer, birer yanmıştır. Yanan binalar arasında Kadriye Sultanın sarayları, Münir Nuri Paşa, Hacı Ali Paşa ve Teşrifat Müdürü İsmail Cenani Bey'in kaldığı Müşir Zeki Paşa'nın konakları da yerle bir olmuştur.

Evlerin bir kısmı dinamitle yıkılmış ve ancak yangın akşam altıya doğru sönmüştür.

Susuzluk, yangının söndürülmemesinde büyük âmil olmuştur.

Yangının bir suikast eseri olduğuna dair dün akşam şehrimizde birçok şayia dolaşmıştır.

İstanbul'u her yıl bir kaç yangın kasıp kavurmaktadır. Resim, bundan bir kaç yıl önce binlerce kişinin evsiz kalmasına sebep olan İshak Paşa yangını sırasında çekilmiştir.

İngilizler Samsun'a kuvvet yollamış

Atina gazetelerine göre, Samsun'da Türk meteleri harekete geçmiş!

ATİNA, —

İstanbul'dan Yunan gazetelerine verilen bir habere göre, Türk çeteleri Samsun bölgesinde faliyete geçmişlerdir.

Bir gazete, Türk çetelerinin harekete geçmeleri üzerine İngilizlerin Samsun'a askeri birlik göndermeye karar verdikleri ve hattâ ilk İngiliz kıtalarının Karadeniz'e yola çıkarıldıklarını da bildirmiştir.

DAMAD FERİD, HİÇ BİR ŞEY YAPAMADAN GERİ DÖNÜYOR

Akşam gazetesi, şu tehlikeli günlerde politikacıların birbirlerini yemeleri için "İhtirasın bu derecesi ihanettir" diyor

(Akşam) gazetesi bir başyazısında, şu tehlikeli günlerde partilerin hâlâ birbirlerini yemelerini ağır bir dille tenkit ederek şunları kaydetmektedir:

"Mevcudiyetimizin mevzubahs olduğu bu tehlikeli günlerde tekmil partilerin ve kuvvetleri teşkil eden unsurların birleşerek yekvücut bir kütle halinde müttefikan ve münhasıran memleketimizi kurtarmağa çalışmaları icabederken, hâlâ şahsî ihtirasların indî prensiplerin hükmü sürmesi bütün münevverleri, vatanperverleri pek ziyade meyus ve müteessir eylemiştir.

"Bir kimsenin iktidar makamını istemesi iki duygudan ileri gelir. Biri, devlete, millete hizmet edebileceğine ve memleketi kurtaracağına inanmak, öteki de kuvvet ve iktidardan keyf almak, lezzet duymak içindir. İttihat Terakki Partisi hâlâ memleketi kurtaracağına inanarak hâlâ keyf ve lezzet duygusu ile hükümet kuvvetini kendine hasrederek memleketi mahvetti."

DEĞİŞMEYEN ZİHNİYET

(Akşam) başyazısı, eski iktidarın ilsan bilmeyenleri bile zelil yaptığını, memleket işlerini bilmeyenlerin bakan olduklarını kaydettikten sonra:

"Bu cahilâne emeller müterakeden beri hâlâ devam ediyor. Halbuki memleket elden gidiyor, bitiyor. Bunu düşünmüyorlar. İhtirasın bu derecesi ihanettir."

BAŞBAKAN NE YAPTI ?

Ferit'in Klemanso'nun, "İttihât Terakki'nin yaptıklarından Türk milleti mes'ul tutulamaz" diyen Damat Ferit'e verdiği cevapta "Türkler saf ve temiz insanlardır. Fakat başlarında tuttukları hükûmetlerin yaptıklarından sorumludurlar" şeklinde konuştuğunu hatırlatan Akşam başyazısı ilâve ediyor:

"Bu sözleri bütün millet efradı ve bilhassa münevverlerimiz zihinlerine nakşetmelidirler. Artık cahiller ve muhterisler iktidar mevkiine geçmemelidir."

Bu sonra da Damat Ferit hakkında şunlar yazılmıştır:

"Sulh murahhaslarımız hiçbir şey yapmaya muvaffak olmayarak garip bir tarzda geri dönüyorlar."

PARİS'TE DAMAT FERİT'E YAPILAN MUAMELE!

★ Bir Fransız gazetesi «Ayıptır» bir Yunan gazetesi de «Ayıp değil, çok iyi oldu» diyor.

ATİNA, —

Paris'te Osmanlı heyetine, İstanbul'a geri dönmesi hususunda yapılmış olan muameleyi (JOURNAL) adlı gazetesi tenkit etmekte ve Damad Ferid'e yapılan muamele için de "Ayıptır" demektedir.

JOURNAL gazetesinin bu mütalâasını nakleden Yunan gazeteleri ise, Damad Ferid'in uğradığı hakaretten duydukları memnuniyeti bilhassa belirtmektedirler.

HESTİA gazetesi "Ayıp değil, çok iyi oldu" demektedir.

Yeni İstanbul YAYINI
5 TEMMUZ 1919 CUMA NO: 46
İSTİKLÂL HARBİ GAZETESİ
HAZIRLAYAN ÖMER SAMİ COŞAR

Mustafa Kemal'le Karabekir Paşa Erzurum'a geldi

Erzurumlulara hitap eden Mustafa Kemal: Vatanı tazyiki altında tutan felâket ve musibetleri behemehal bertaraf edeceğiz» dedi

ERZURUM, — Mustafa Kemal Paşa ile arkadaşları, bir hafta devam eden yorucu bir seyahatten sonra dün şehrimize geldiler ve törenle karşılandılar.

Şehrin dışında Ilıca mevkiine gelen Kâzım Karabekir Paşa'nın Mustafa Kemal'le kucaklaşması çok heyecanlı oldu.

Paşa ile birlikte Hamidiye Kahramanı Rauf Bey, Müfettişlik Kurmay Başkanı Miralay Kâzım, Doktor Binbaşı Refik, eski İzmit Mutasarrıfı Süreyya Beyler de gelmişlerdir.

Otomobillerle şehre varıldığında İstanbul kapısında büyük bir kalabalığın toplandığı görülmüş ve Mustafa Kemal otomobilden inerek askeri selâmlamış ve halka karşı kısa bir konuşma yaparak:

«Vatanı tazyiki altında tutan felâket ve musibetleri behemehal bertaraf edeceğiz.» demiştir.

Dün Mustafa Kemal ile Karabekir Paşalar mühim bir toplantı yapmışlar ve memleketin karşılaştığı güç durum üzerinde konuşmuşlardır.

Yarın daha geniş bir toplantı yapılarak, ileriyi için mühim kararlara varılacağı anlaşılmaktadır.

Damat Ferit Hükûmeti tarafından azledilmiş ve İstanbul'a çağrılmış olan iki vali bilen şehrimizden ayrılmakta ve Mustafa Kemal Paşa'nın emirlerini beklemektedirler. Bunlardan biri şehrimizin valisi Münir Bey, diğeri de Bitlis Valisi Mazhar Müfit Beydir.

Mustafa Kemal dün karşılama töreni sırasında Mazhar Müfit Beyle konuşurken:

"İstanbul'a dönerseniz tevkif edilecekmiz demiş Bitlis Valisi de dönmemek kararında olduğunu ve Paşanın emirlerini beklediğini söylemiştir.

ŞARK İLLERİ KONGRESİ

Şehrimizde 10 temmuzda "Şark vilâyetleri kongresi" nin toplanabilmesi için büyük gayret sarfedilmektedir. Bütün Doğu vilâyetlerine haber salınmıştır.

Yunan gazetesi Mustafa Kemal Paşa'yı övüyor

● Elefteros Tipos: "Anadolu'daki Türk ayaklanmasının şefi" için "En mümtaz Türk subayı" diyor.

ATİNA, — Elefteros Tipos adlı gazete, «Anadolu'daki Türk ayaklanmasının şefi» diyerek Mustafa Kemal Paşa hakkında şunları yazmaktadır:

«Mustafa Kemal, belki de en mümtaz Türk subayıdır. Bilhassa Çanakkale seferinde şöhret kazanmıştır. Müteaddit defalar, şefi Liman Von Sanders ile yâveri Binbaşı Prinçe'nin hatâlarını ortaya koymuştur. Sonra bunlar Almanya'ya geri çağrılmıştır. Kayzer, mukabil taarruzları yapmakta Liman Von Sanders'in gösterdiği gecikmeler ve tereddüdlerden dolayı memnuniyetsizlik izhar etmiş ve Liman Von Sanders, ancak Enver'in müdahaleleri ile azilden kendini kurtarabilmiştir. Enver, Mustafa Kemal'in şahsi düşmanıdır.»

«Almanya'da Çanakkale seferine dair yayınladığı küçük bir broşürde Binbaşı Pringe, Mustafa Kemal'in meziyetlerini kabul etmiştir.

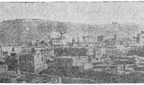
«Çanakkale seferinden sonra Talât ile her zaman aynı fikirde olmayan ve Mustafa Kemal'in nüfuzundan çekinen Enver, ona Kafkasya'da ikinci derecede bir vazife vermiştir.

«Yıldırım orduları hezimete uğrayınca Falkenhayn'ın yerine Mustafa Kemal getirildi. Fakat Anadolu'ya orduların pek uzun gelirebildi.

Mustafa Kemal, İttihad Terakki'ye en çok sadık bir generaldir!»

İzmir'in ticareti inhisara alındı

ROMA, — İtalyan gazetelerinden TRİBUNA, Birleşik Amerika, İngiltere ve Fransa'nın, İzmir ve bölgesinin bütün ticaretini inhisare aldıklarını bildirmekte ve bu yüzden müttefiklerini tenkid ederek İtalya'nın saf dışı bırakılmasının maksatlı olduğunu eklemektedir.

Mühim toplantılara sahne olması beklenen Erzurum'dan bir manzara

Yunan ordusu Aydın'ı yeniden işgal etti

Düşmanın bir tugayla yaptığı saldırı karşısında millî kuvvetler Çine'ye çekildi

BÜYÜK MENDERES KÖPRÜBAŞI.— Bir tugay mevcudlu Yunan kuvvetleri, ağır topçu ile desteklenerek bütün gün devam eden taarruzlarda bulundular ve Aydın'ı tekrar işgal ettiler.

Aydın'ı, iki yüz kişi bile olmayan millî kuvvetler sonuna kadar savunduktan sonra Büyük Menderes nehri güneyine Çine'ye doğru çekildi.

Yalnız Yörük Ali Efe ile elli kişilik fedai grubu Büyük Menderes'in güneyinde vadi içinde gizlendi. Bu kuvvet, Yunan kuvvetlerine ani baskınla yıma devam ederek istilâ birliklerini yıpratacaktır.

Aydın'ı son olarak terkeden lerden biri de 175 inci Alay Kumandan Vekili ve Devlete leyân ettiğini bildirdiğimiz bin başı Hacı Şükrü Beydir. Kendisine 60 kadar Aydınlı gönüllü de yardımcı olmuştur.

Çekilen kuvvetlerin silâh mevcudu ise 120 tüfek, 8 ağır makineli ve 4 de toptur.

Yunan'ın tekrar işgal ettiği Aydın ise ölü bir şehir gibi bomboştur.

YILDIZ YANGINI İÇİN İKİ KİŞİ TEVKİF EDİLDİ

Şehrimizi kasıp kavurmuş olan Hipodrom ve Karagümrük yangınları ile tahkikat devam etmiş fakat hiç bir netice alınmamıştır.

Buna karşılık büyük önem verilen Yıldız Sarayı yangını sonuçlanmış ve iki kişinin bu sebeple tevkif edildikleri Polis Müdürlüğünden bildirilmiştir.

Aydın çarpışmalarında fedakârca dövüşenlerden Bnb. Hacı Şükrü, yaralanan emir çavuşu ile birlikte.

Yeni İstanbul YAYINI

8 TEMMUZ 1919 SALI NO: 49

İSTİKLÂL HARBİ GAZETESİ

HAZIRLAYAN
ÖMER SAMİ COŞAR

Mustafa Kemal Paşa Ordudan istifa etti

«Bir millet ferdi olarak milletten kuvvet ve kudret alarak vazifeye devam edeceğim»

Hükümetin, Mustafa Kemal'i azleden kararını bugün açıklaması bekleniyor

ERZURUM.—

Dün gecenin geç vaktine kadar Mustafa Kemal Paşa ile Harbiye Bakanı Ferit Paşa, makine başında çok mühim konuşmalar yapmışlardır. Öğrenildiğine göre, Harbiye Bakanı, Mustafa Kemal Paşa'nın «istediği yerde tebdilhava alması» hususunda Padişahın ısrar ettiğini tekrarlamış ve derhal geri dönmesini yeniden isteyince de Mustafa Kemal Paşa'dan kati red cevabı almıştır.

Bu telgraf muhaberesinden anlaşıldığına göre, Damat Ferit kabinesi, Mustafa Kemal Paşa'yı bu vaziyette azletmeye kararlıdır.

Hattâ dün gece Harbiye Bakanı Ferit Paşa'nın, Mustafa Kemal Paşa'dan red cevabı alınca kendisine:

«— O halde resmî vazifeniz sona ermiştir.» dediği de tesbit edilmiştir.

Bu telgraf muhaberesine şahit olanlardan eski Bitlis Valisi Mazhar Müfit Beyin verdiği bilgiye göre, gecenin geç saatlerinde Mustafa Kemal Paşa «Onlar beni azlediyorlar. Fakat ben hem memuriyetimden, hem de canım kadar sevdiğim mesleğimden, askerlikten de çekiliyorum» demiş ve hemen akabinde de Harbiye Bakanlığı ve Padişaha ordudan istifa telgraflarını göndermiş ve bundan sonra etrafındaki arkadaşlara:

«— Aziz arkadaşlarım, bu andan itibaren hiç bir resmî sıfat ve memuriyetim yok. Bir millet ferdi olarak ve milletten kuvvet ve kudret alarak vazifeye devam edeceğim» demiştir.

ŞEHRİMİZDE...

Kabinenin bugün toplanarak, dün gece yapılan son telgraf muhaberesine de dayanarak Mustafa Kemal Paşa'nın azledildiğine dair resmî kararını hazırlayıp açıklaması beklenmektedir.

İngilizler, bu kararın süratle alınmasında ısrar etmektedirler.

(LE TEMPS) ne diyor?

PARİS.—

Le TEMPS gazetesinin İstanbul muhabiri dün yolladığı bir telgrafta, «Mustafa Kemal Paşa İstanbul'a dönmeyi reddetmiştir» demektedir.

Fransız gazetesi bu konuda şu tafsilatı yayınlamıştır:

«İsyan eden Türk kuvvetlerinin kumandanı Mustafa Kemal Paşa Sivas'tan ayrılmayı ve İstanbul'a dönmeyi reddetmiştir. Hükümet ise kendisinden derhal İstanbul'a dönmesini istemiştir.»

Gazetenin muhabiri:

Sanıldığına göre, Enver Paşa ile buluşmak üzere Mustafa Kemal Kafkasya'ya gitmiştir» diyor!

MİLLİ ORDU KURULUYOR

LONDRA.—

(Times) gazetesine İstanbul'dan yollanan bir haberde, Anadolu'da bir «Türk Millî Ordusu» kurulması için harekete geçilmiş olduğu ve ilk hazırlıklara başlandığı bildirilmektedir.

YENİ TEVKİFLER

Öğrendiğimize göre, Erzincan Ermeni tehciri ile alâkalı olarak Hafız Sait Efendi dün tevkif edilmiştir.

Diğer taraftan Darülfünun talebelerinden olup, tevkif edilen Mehmet Hulûsi Efendi de

Dün ordudan istifa eden ve bir millet ferdi olarak mücadeleye devam edeceğini açıklayan Mustafa Kemal Paşa.

Damat Ferit örfi idare şiddetlendirilsin diyor

Başbakan, Paris'ten yolladığı bir emirde yeni tevkifler yapılmasını da istedi fakat kabine kararı durdurdu

Paris'te yaptığı temaslardan hiç bir netice alamayan ve davamızı baltalayan Damat Ferit'den kabineye son günlerde çok mühim talimat geldiği ve Başbakanın:

«— Örfi idarenin şiddetlendirilmesi ve İttihadcıların tekrar tevkiflerine başlanması hususunda kati emir verdiği öğrenilmiştir.

Kabine üyelerinden biri AKŞAM gazetesi muhabirlerinden birine verdiği beyanatta:

«— Böyle bir talimat geldiği doğrudur. Kabinede müzakeresi yapılmış fakat Damat Ferit Paşa'nın bu emri kararlaştırılmamıştır» demiştir.

DIŞİŞLERİNDE BİLGİ YOK!

Dışişleri Bakanlığının bir sözcüsü ise gazetecilere verdiği beyanatta, Damat Ferit'ten Bakanlığa son olarak 1 temmuzda bir telgraf geldiğini ve bunda da İsviçre'ye hareket etmek üzere olduğunun bildirildiğini açıklamıştır.

Dışişleri Bakanlığı memuru, bunun dışında bakanlığa hiç bir telgraf gelmediğini, ayrıca sulh heyeti başkanı Tevfik Paşa'nın da Londraya geçtiğine dair ellerinde hiç bir bilgi olmadığını, Damat Ferit'in de bu konuda hiç bir şey bildirmediğini söylemiş-

Yunanlılar serbest bırakıldı!

Avrupalı "büyükler" Yunan ordusunun istediği "Anadolu'da ilerleme" müsaadesini vermişler.

ATİNA.—

Buraya dün gece Paris'ten gelen bir telgrafa göre, dörtler konseyi, Anadolu'da Yunan kuvvetlerinin ileri harekâtlarına müsaade etmiştir. Yunan Başbakanı Venizelos bir zamandan beri İngiliz ve Fransız Başbakanları ile Amerika Başkanından «Anadolu'da ellerinin serbest bırakılmasını» istemekteydi.

ÇETELERİN 78 TOPU VARMIŞ!

ATİNA.—

Aydın'ın Türk Millî Kuvvetleri tarafından yurtsevdiğimiz bu bucaktaki Yunan garnizonunun hezimete uğradığını Yunan halkına duyurmamakta olan Atina gazeteleri dün sabah şu haberi vermişlerdir:

"İzmir: Resmî tebliğdir:

Aydın çeteci kuvvetlerimiz tarafından tekrar işgal edilmiştir. Kuvvetlerimizin ileri hareketi devam etmektedir."

Yunan gazeteleri, Aydın'da uğradıkları hezimeti haklı göstermek maksadiyle akla hayale sığmayan haberler yayınlamaktadırlar. "Atina Haberleri" adlı gazeteye göre, Aydın şehrine taarruz eden Türk kuvvetleri bes bin olarak evvelce yanlışlıkla bildirilmiştir. Aslında bu kuvvetler 16 bin kişi (!) imiş. Ayrıca bu çeteleri 78 Türk topu da desteklemiştir!

Embros adlı gazete ise, Aydın mutasarrıfının da halkı Yunanlılara karşı ayaklanmaya teşvik ve tahrik ettiğini ve bu sebeple de tevkif edilerek İzmir'e getirildiğini bildirmektedir. Mutasarrıf ile birlikte bu savaş sırasında Yunanlılara eline düştüğünü iddia olunan "şehirlerin" de Dünandırma serbestlikleri öğrenilmiştir.

ÇETELERİN KUVVETİ NE İMİŞ?

PARİS.—

Fransız gazetelerinden Yunan görüşünü savunanlarda, Atina'dan verilmiş birçok haberler yayınlanmaktadır. MATİN adlı gazete, Aydın'a taarruz eden kuvvetlerin sayıca üstün olduklarını ileri sürmekte ve Anadolu'daki tüm çete kuvvetlerinden de bahsederken, bunların Yunan işgal kuvvetlerinden 3 misli fazla olduğunu yazmaktadır.

(Journal Des Debats) adlı gazete de yazdığı bir başmakalede Osmanlı, müttefiklerin Türk çeteleri ile ilgili olarak derhal bir karar almalarını ve bu işe bir son verilmesini istemektedir.

Esat Paşa serbest bırakılmalı

Damat Ferit'i protesto edince sürgüne yollanan profesörün Tıp Fakültesine dönmesi isteniyor.

Paris'e giden Osmanlı sulh heyetinin fesihi tarzında bir telgrafla protesto ettiğinden dolayı tevkif edilerek Kütahya'ya sürgüne yollanan göz doktoru Esat Paşa'nın serbest bırakılması ve Tıp Fakültesinde derslerine dönmesi için bir çağrı yayınlanmıştır.

Sansür idaresi, çağrıyı yayınlatmış fakat bunu imzalayan tıpçılarla isimlerini gazetelerden sildirmiştir.

Hükümetin Esat Paşa'yı serbest bırakması için Tıp Fakültesi Öğrenci Derneğinin geniş faaliyet gösterdiği anlaşılmaktadır.

Yeni İstanbul YAYINI
14 TEMMUZ 1919 P.tesi No: 54
İSTİKLÂL HARBİ GAZETESİ
HAZIRLAYAN ÖMER SAMİ COŞAR

YUNAN GAZETELERİNİN TEHDİDİ :

Türk Milletini cezalandıracağız

(Hestia) gazetesi « Ölülerimizin intikamını alacağız. Suçlular Enver'ler, Talat'lar değil bütün Türk milletidir » diyor.

Yunan hükûmeti, Kuvayı Milliye baskınlarının Atina'da halk arasında yarattığı heyecanı bastırmaya çalışıyor.

ATİNA —

Yunan gazeteleri, İzmir mahreçli bir telgrafta, Temistokles ve Repulis gemilerinin Rusya'daki Yunan birliklerini İzmir'e getirdiklerini ve bu takviyelerin gelişi ile Yunan işgal bölgesinde durumun düzeldiğini yazmaktadırlar.

(Le Messager d'Athenes) adlı gazete, Başkumandan General Paraskevopulos'un karargâhı ile İzmir'e yerleştiğini ve bütün bu hazırlıkların Yunan ordusunun yakında taarruza geçerek ilerleyeceğine delil olduğunu bildirmektedir.

Türk millî kuvvetlerinin son zamanlarda Yunan'ın kat kat üstün askerî kuvvetlerine indirdiği darbeler Atina gazetelerini şiddetle çıkarmıştır.

(El Typo) adlı gazete «Şimdiye kadar Sulh Konseyinin kararlarına uslu boyun eğdik. Fakat artık yeter. Anadolu'da Rum kanı akıtılıyor. Biz ordumuzla bu işi derhal halledebilecek güçteyiz» diyor.

(Hestia) gazetesi ise, şunları yazmaktadır :

«Ölülerimizin intikamını alacağız. Suçlular Talât'lar, Enver'ler değildir. Suçlu bütün Türk milletidir ve bunun cezasını da çekmelidir.»

Diğer taraftan gazeteler, Aydın ve Bergama baskınları ile ilgili olarak bir hükûmet tebliğini de neşretmektedirler. Türk millî kuvvetlerinin bu baskınlarının Yunan kamuoyunu şaşkına çevirdiği şuradan da anlaşılmaktadır ki, hükûmet tebliği, Aydın ve Bergama çarpışmalarına dair haberlerin fazla şişirilmiş olduğunu bilhassa ileri sürmekte, halkın heyecana kapıldığına, bu heyecanın yersiz olduğunu, hakikatte zonma, cereyan ettiğini, bunların da ehemmiyetsiz olduğunu iddia ederek, ortalığı yatıştırmaya çalışmaktadır.

Erzurum'da kongre 23 temmuzda başlıyor

ERZURUM —

Erzurum Kongresinin toplanması de için çalışmalar hızla devam etmektedir. Kongrenin, İkinci Osmanlı meşrutiyetinin ilanı günü olan 23 temmuzda açılması kat'i şekilde kararlaştırılmıştır.

Diğer taraftan «Vilâyatı Şarkiye Müdafaai Hukuku Milliye Cemiyeti Erzurum Şubesi»nin de son günlerde yaptığı toplantılarda, ordudan istifa etmiş olan Mustafa Kemal Paşa'yı cemiyetin başkanlığına, Rauf Bey'i de Başkan Vekilliğine getirmeyi kararlaştırmış ve bu husustaki kararı bir tezkere ile Mustafa Kemal'e yollamıştır.

Bu tezkerede, Mustafa Kemal'in ordudan istifa ettiğini bildirdiği yazıyı «umumî bir veda ve ihtiram» ile aldıkları kaydedilerek şöyle denilmektedir:

«Tarihimize kıymetli sahifeler ilâve eden askerî hayatınızdan çekilmek yolundaki fedakârlığı minnet ve şükranla karşıladık. Erzurumluların zâtıâlîi vatanperveranelerine karşı beslemekte olduğu itimadı, hürmeti bu vesile ile de arz bir vecibe addettik. Samimî ihtiramlarımızı sunarken cemiyetimizin başına geçerek vatanın temini selâmetine ve hukuku millet ve başına geçerek vatanın temini selâmetine ve hukuku millet ve saltanatın muhafazasına mağtuf amalı milliyenin tahakkukuna hasrı himmet buyurmalarını müsellem olan hamiyyeti vataniyelerinden temenni eyleriz. Leffen takdim kılınan talimatta muharrer olduğu vecihile vezaifi muhtelifei vataniye ile mükellef bulunan heyeti faale riyaseti, ama catı emlileri ve riyaseti saniyesinin muhterem Rauf Bey efendi hazretleri tarafından kabul buyurulmasını ve heyeti merkeziye heyetimizden de bâlâda isimleri muharrer zatların tâyin ve tefrik edildiğinin arziyle temenni muvaffakiyet ve kesbi şeref eyleriz efendim hazretleri.»

Heyeti İdare Reisi Raif Efendi,

Heyetin İdare Âzasından Emekli Binbaşı Süleyman, Emekli Binbaşı Kâzım, cemiyetin gazetesi olan ALBAYRAK'ın Müdürü Necati Bey ve Durmuş Bey oğlu Cevat.

Anadolu'ya felâket getiren Yunan işgal ordusunun bir motorlu birliğine mensup subaylar ve erler birarada.

TİMES: "YUNANLILAR MENEMEN'DE 100 SİVİL TÜRKÜ KATLETTİLER..."

İngiliz gazetesi Menemen katliamını itiraf ederek, Yunan askerlerinin kaymakamı öldürerek yağma yaptıklarını yazıyor.

LONDRA —

Times gazetesi, Menemen'de Yunanlıların katliam yaptıklarını ilk defa itiraf etmektedir. Bu gazetenin verdiği haberde, Bergama'nın tahliyesi üzerine geri çekilen Yunan kuvvetleri, Menemen'de Türk kaymakam ile birlikte 100 sivil Türkü de öldürmüşler ve Türklere ait evlerle dükkânları yağma etmişlerdir.

İngiliz gazetesi, sanki bu olayın yaratacağı menfi tesirleri hafifletmek maksadiyle şunları ilâve etmektedir:

«Bu olay, Yunan ordusu İzmir'e çıktığından beri ilk defa cereyan etmektedir. O ana kadar soğukkanlılıklarını muhafaza etmiş olan Yunan askerleri bu defa kendilerini tutamamışlar dır.»

Atina'nın Avrupa basınına yolladığı yalan haberler ...

PARİS, —

(L'ECLAİR) adlı Fransız gazetesi, Paris basınında Türkiye'ye dair haberlerin hep Yunan kaynaklarından alınarak yayınlandığını ve bu sebeple de hatâlar yapıldığını yazmaktadır.

(L'ECLAİR) bu konuda şu misali de vermektedir:

«Bazı gazeteler geçenlerde Atina Telgraf Ajansı'nın Selânik mahreçli bir haberini yayınladılar. Bu haberlere göre, Abdülhamid'in eski yaveri ve Selânik'te (Kallifernia) yardım cemiyetinin üyelerinden eski miralaylardan Sami, «Alithia» gazetesine beyanatta bulunarak, Paris'e giden Türk sulh heyetinin iki üyesinin, Said ve Kâzım Beylerin, İttihadçı, Alman taraftarı ve Rum Ermeni zulmünde parmağı bulunan kimseler olduğunu bildirmiştir.

«Evvelâ, Atina Telgraf Ajansı'nın haberinde bahsi geçen Said, sulh heyetinde yok. Kâzım bey ise, bütün cihan harbini İsviçre'de geçirmiş biri.»

(L'ECLAİR) Fransız basınına devamlı Yunan propagandasının hâkim olmasından şikâyette bulunmaktadır.

Atina : " Mustafa Kemal Cumhuriyeti ilân etti " diyor

ATİNA —

Yunan gazeteleri, İstanbul'dan olarak yayınladıkları bir haberde, Mustafa Kemal Paşa'nın Samsun'da «Cumhuriyet»i ilân ettiğini yazmaktadırlar.

Bu haberde şunlar yazılıdır :

«İsrarla dolaşan şayialara göre, «Millî Müdafaa»nın başına geçen Mustafa Kemal Paşa Samsun'da cumhuriyeti ilân etmiştir. Bu cereyan, eski Harbiye Bakanı Şevket Turgut Paşa'nın da yardımı ile bütün Pontos bölgesine yayılmıştır.

«Tahmin edildiğine göre, Cumhuriyetin ilânına dair karar, Erzurum'da toplanışa dâvet edilmiş olan Millî Meclis tarafından alınmıştır.

NOT: Yunan gazetesine İstanbul'dan haberi verenler daha Erzurum Kongresinin toplanmamış olduğunu bilmemektedirler.

Yeni İstanbul YAYINI

21 Temmuz 1919 P. Tesi No: 60

İSTİKLÂL HARBİ GAZETESİ

HAZIRLAYAN: ÖMER SAMİ COŞAR

DAMAD FERİT İSTİFA ETTİ

Padişah, milletin itimadını yitirmiş olan eniştesini yeniden başbakan tayin etti

Paris konferansından, hakaretlere uğrayarak kovulan ve milletin de itimadını yitirmiş bulunan Damat Ferit cumartesi akşamı istifasını vermiş fakat Padişah Vahdettin eniştesini yeniden Başbakan tayin ederek, onu yeni kabineyi kurmaya davet etmiştir.

Cumartesi günü Bab-ıâli'ye gelen Damat Ferit kabineyi toplamış, durumun böyle devam edemiyeceğini, «mütecanis bir kabineye» muhtaç olduğunu izah ederek istifaya lüzum göstermiştir. Bundan sonra saraya giden Damat, kabinenin istifasını Padişah'a takdim etmiştir.

Dün sabah şehrimizde yayınlanan gazetelerin çoğu istifa haberini sevinçle yayınlamışlardır. Tasvir-i Efkâr gazetesi bu olaydan bahseden yazısında, Damat Ferit'in devrilişinin kamuoyunun bir zaferi olduğunu belirtmiştir.

Fakat, dün, Padişah'ın, yeni kabineyi kurma vazifesini tekrar eniştesi Ferit Paşa'ya verdiği birden yayılmıştır. Bir çok çevrelerde bu haber hayret uyandırmış, inanılamamıştır. Fakat geç vakit, Damat Ferit'in yeni kabineyi kurmakla görevli olduğu ve hattâ temaslarına da başladığı katileşmiştir.

Yeni kabinenin üyeleri ile hattı hümayunun bu sabah açıklanması beklenmektedir.

Eniştesi Ferit'i başbakan olarak tutmakta ısrar eden ve İngiltere'ye, Türkiye'yi sömürge yapacak gizli bir antlaşma teklif ettiği anlaşılan Padişah Vahdettin.

VAHİDETTİN'İN İNGİLTERE'YE YAPTIĞI TEKLİF

Bundan üç ay önce padişah ile Damad Türkiyenin 15 yıl için İngiliz sömürgesi olmasını istedikleri açıklanıyor

LONDRA, —

Padişah Vahidettin ile Damat Ferit'in, bundan üç ay önce Türkiye'nin (15) yıl süre ile İngiltere'nin bir sömürgesi olmasını Londra Hükümetine teklif ettikleri anlaşılmıştır.

Bu korkunç ifşaatı doğrulayan vesika, İngiltere Dışişleri Bakanlığı arşivlerinde (1 nisan) tarihi ve (653) kayıt numarası ile mevcut bulunmaktadır.

Verilen bilgiye göre, Vahidettin tarafından 4 mart 1919 tarihinde ilk defa Başbakanlığa getirilen Damat Ferit, 30 mart günü İstanbul'da İngiliz Yüksek Komiseri Amiral Karltop'a gitmiş ve bizzat Padişah tarafından hazırlanmış olan bir gizli muahede taslağının Fransızca tercümesini takdim etmiştir.

Padişahın hazırladığı ve Damat Ferit'in savunduğu bu gizli antlaşmanın ana hatları şunlardır:

— Avrupa ve Asya'da ister doğrudan doğruya sultanın egemenliği altındaki ülkelerde, ister özgür olanlarda İngiltere 15 yıl boyunca Türkiye'nin yabancılara karşı bağımsızlığını korumak ve iç güvenliğini sağlamak için gerekli bulduğu yerleri işgal edecektir.

— Ermenistan, diğer büyük devletlerle anlaşacak olan İngiltere'nin isteğine göre bağımsız veya özerk bir cumhuriyet olacaktır.

— Boğazlarda bütün tahkimat yıkılacak ve buraları İngilizler tarafından işgal edilecektir. (Karadeniz ve Çanakkale'de)

— İngiltere bir dostluk nişanesi olarak, Sultan tarafından Osmanlı Bakanlarına İngiliz müsteşarları tâyin edilmesine muvafakat edecektir.

— Ayrıca her vilâyete bir İngiliz konsolosu tayin edilecek ve 15 sene süre ile bunlar aynı zamanda Türk valilere müşavir olacaklardır.

— Parlamento seçimleri ile mahalli seçimler İngiliz konsoloslarının nezareti altında yapılacaktır.

— İngiltere'nin, ister başkentte, ister taşrada malî denetleme kurma hakkı olacaktır.

— Anayasa, doğu milletlerinin istidat ve siyasi kabiliyetlerine göre sadeleştirilecektir. (Burada tasarıya Damat Ferit'in bir ek yaptığı vesikadan anlaşılmaktadır. Damat Ferit, kendisinin 10 yıl önce, 15 şubat 1919'da Osmanlı senatosuna bu yolda bir tasarı getirmiş olduğunu hatırlatmaktadır.)

Gizli muahedeye bütün bu kayıtlar yerleştirildikten sonra şu madde de eklenmiştir:

— «Sultan, İmparatorluğun dış siyasasını yönetmekte kesin olarak hür olacaktır.»

Yukarıdaki kayıtlar varken bu son maddenin ne mânâ ifade edebileceği anlaşılamamaktadır.

Mevcudiyetinden ilk defa bahsedilen bu gizli anlaşma teklifinin belki de Vahidettin'in yeniden kabine kurma görevini neden eniştesine vermiş olduğunu izah edecektir.

Hükümetin emri: Kuvayi Milliye'yi dağıtınız

Damad Ferid'in istifadan hemen evvel vilâyetlere yolladığı tamimde « Hotbehot asker ve para toplamaya cüret edenlerin» cezalandırılacakları da bildirild

Damat Ferit kabinesinin, istifasından bir gün önce vilâyetlere bir tamim göndererek, «Hotbehot asker ve para toplamaya cüret edenlerin» mesul edileceğini, ve şiddetle cezalandırılacaklarını bildirmiştir.

Tamimde, Kuvayı Milliye'nin de dağıtılmasının tebliğ olunduğu öğrenilmiştir.

Bu tamimin, Denizli'de Millî Heyet'in seferberlik ilân etmesi ve Yunan istilâsına karşı vatanı korumak için tedbirler alması ile ilgili olduğu zannedilmektedir.

Bu tamime dair tafsilât, şehrimizde Fransızca yayınlanmakta olan (Stamboul) adındaki gazete ile daha bazı Türk gazetelerde yayınlanmıştır.

KABİNE TENKİT EDİLİYOR

Damat Ferit kabinesinin, Paris'teki temasları hakkında yapacağı günlerce evvel bildirilmiş olan açıklama dün basına verilmiştir. Fakat bu açıklamada Avrupa gazeteleri tarafından geniş hülâsaları yayınlanmış olan muhtıraların metni verilmekle iktifa olunmuştur.

Yalnız hükümet açıklamasının bir yerinde, «Damat Ferit Paşa kabinesinin memlekete bir muhakkak sukuttan kurtardığı ve Avrupa'nın düşmanlığına karşı burada samimi münasebet tesis eylediği» ileri sürülmektedir.

AKŞAM gazetesinde Necmettin Sadık Bey, hükümet açıklamasının yeni hiç bir şey getirmediğini, on gün evvelki beceriksizliklarını da ortadan kaldırmadığını yazarak, Damat Ferit'i şiddetle tenkit etmektedir.

Yeni İstanbul YAYINI

24 TEMMUZ 1919 Prş. No: 63

İSTİKLÂL HARBİ GAZETESİ

HAZIRLAYAN ÖMER SAMİ COŞAR

Erzurum'da milli Kongre dün açıldı

Başkanlığa seçilen Mustafa Kemal Paşa, «Vatanın kurtuluşu yolunda millet bütün engelleri kıracak, süpürecek» dedi

ERZURUM .— Anadolu'nun, İstanbul'dan ayrılarak, müstakil ve ayrı bir idare altında Milli Birliğe ve mücadeleye doğru gidişinin ilk tezahürü olan Erzurum Kongresi dün 56 delegenin iştiraki ile açıldı. Mustafa Kemal Paşa başkanlığa seçildi ve yaptığı konuşmada, vatanın kurtuluşuna giden yolda bütün engellerin muhakkak ve mutlâka millet tarafından kırıp süpürüleceğini ilân etti.

Kongre, tek katlı eski bir okul binası olan Ermeni Sanasaryan okulunda açıldı. Önce okulun bahçesinde kurbanlar kesildi ve Siran delegesi Müftü Hasan Efendi bir dua okudu ve amaca uygun kısa bir hitabede bulundu. Saat 11'e doğru, Mustafa Kemal Paşa'yı otomobille kongreye getirmiş olan Kolordu Kumandanı Karabekir Paşa ile diğer subaylar ayrılıp gittiler.

İngiliz Albayı Ravlinson'un, kongreyi dağıtacağına dair önce yapmış olduğu tehditler nazara alınarak okul binası kapısına Mustafa Kemal'in Yaveri Cevat Abbas, Emir Subayı Ali Şevket ve Recep Zühtü Bey'ler muhafız olarak yerleştirildi.

Mustafa Kemal, Rauf Bey ve diğer delegeler 11'de binaya girdiler ve öğrenci sıralarına oturdular. Kongreyi, en yaşlı delege Erzurumlu Hoca Raif Efendi kısa bir konuşma ile açtı ve delegelerin yoklaması yapıldıktan sonra bir Başkan ve Başkanlık Divanı üyeleri seçileceğini bildirdi.

İTİRAZLAR

Sürmene delegesi Ömer Fevzi hemen itirazda bulundu. Delegelerin daha yeni bir araya geldiklerini, aralarında konuşup münasip bir Başkan adayı bulmaları için vakit bırakılmasını ve bu sebeple de Başkan seçiminin ertesi güne tehirini istedi. Giresun Delegeleri Dr. Ali Naci ile İbrahim Hamdi ve birkaç arkadaşı daha bu teklifi desteklédi. Fakat Trabzon'un Merkez Delegesi Servet Bey bu teklife itiraz etti, ile da bir müşterek namzet bulmaya lüzum olmadığını söyledi, herkes istediğine serbestçe oy versin dedi.

Bunun üzerine Başkanlık seçimi gizli olarak yapıldı. 56 delege katıldı. Mustafa Kemal Paşa 48 oyla Başkan seçildi.

M.KEMAL'İN NUTKU

Bundan sonra Mustafa Kemal ilk tarihi nutkunu söyledi ve vatanın kurtuluş mücadelesinde milletin bütün engelleri muhakkak ve mutlâka kırıp süpüreceğini söyledi, yurt içinde düşmanın çok para sarfederek yıkıcı propagandalar yaptığını, bazı kimseleri vatansızları kandırdığını belirtti, dikkati çekti. Paşa, İstanbul'un işgal altında bulunduğunu ve bu sebeple de ancak Anadolu'nun mücadeleyi yürütebileceğini bilhassa belirtti. (Paşa'nın nutkunun tam metni ikinci sahifemizdedir..)

Memleketin Avrupa'nın büyük devletleri tarafından nasıl parçalanmak istendiğini madde madde anlatan ve dünya durumunu da izah eden Mustafa Kemal'in uzun nutku dakikalarca heyecanla alkışlandı.

KOMİSYONLAR

Bundan sonra, değişik konularda çalışmalarda bulunmak üzere (Nizamname), (Matbuat), (Maliye), ve (Belgeleri inceleme) komisyonları seçildi. *(Nizamname) komisyonuna* Mustafa Kemal, Servet Bey (Trabzon), İzzet Bey (Trabzon), Zeki Bey (Gümüşhane), Rıfat Bey (Tokat) seçildiler.

Rauf Bey de (Matbuat) komisyonuna seçilerek Başkanlığa getirildi.

Kongrenin ilk günü böylece sona erdi. Çalışmalara bugün öğleden sonra devam edilecektir.

NEDEN İTİRAZ ETMİŞLER ?

Dün Mustafa Kemal Paşa'nın Kongre Başkanlığına seçilmesini önlemeye çalışan fakat muvaffak olamayan delegelerden Dr. Ali Naci dün akşam Mustafa Kemal Paşa'yı ziyaret etmiş ve seçime katılmamalarının Paşa'nın şahsına karşı bir hareket olmadığını, bir prensip meselesi bulunduğunu söylemiştir. Bu delegeler, kongrenin bir halk hareketi olarak kalması ve askerin işe karıştırılmaması görüşünde de bulunduklarından bahsetmişlerdir. Fakat Ömer Fevzi'nin hareketi, doğruca askere ve Ordu'ya karşı beslediği husumetten doğmaktadır. Bu delegenin daha Erzurum'a geldiğinde Karabekir'e «Orduya lüzum yok ordular dağıtılmalıdır» dediği hatırlatılmaktadır.

ANLAŞILAMADI !

Diğer taraftan Mustafa Kemal'in kongreyi sivil elbise ile mi, yoksa üzerinde askeri üniforması bulunduğu halde mi açtığı konusunda da delegeler değişik şeyler anlatmışlardır. Kongrede bulunan Erzurum delegesi Durainbeyzade Cevat ile *Bitlis Valisi Mazhar Müfit «Si*vil elbise ile kongreyi açtı» derken, Paşa'yı kongre binasına kadar otomobili ile getiren Karabekir ile delegelerden Dr. Ali Naci, İbrahim Hamdi, Zeki (Gümüşhane) ve Abdullah Hasip Bey'ler «Hayır, askeri üniforma ile geldi ve bu hal itirazlara yol açtı» demişlerdir. Zeki Bey, yapılan ikaz üzerine Paşa'nın elbisesini değiştirmeye gittiğini ve bu sebeple de kongreye yarım saat ara verildiğini anlatmaktadır.

Damat Ferit, İngilizlere "Seçimleri önleyin" dedi

Yüksek Komiser Amiral Kaltorp'u gizlice ziyaret eden Osmanlı Başbakanı, Mustafa Kemal Paşa ve Erzurum, Sıvas kongreleri hakkında ihbarlarda bulundu.

Şehrimizde, saray ve hükûmet dahil, her şeye mutlâk hâkim bulunan İngiliz Yüksek Komiseri Amiral Kaltorp dün akşam Londra'ya, Lord Curzon'a çektiği bir telgrafta, Damat Ferit'in 22 temmuz salı günü kendisini ziyarete gelerek, seçimlere gidilmesini istemediğini, fakat kabinedeki arkadaşlarından çoğunun buna taraftar olduklarını söylediğini bildirmiştir.

Amiral Kaltorp bu gizli telgrafında, Damat Ferit'in kendisinden, İngiltere'nin seçimlerinin yapılmasına mâni olup olamıyacaklarını sorduğunu da belirtmiştir.

Bu toplantıda Osmanlı Başbakanı İngiliz amiraline, Erzurum kongresi ve Mustafa Kemal Paşa'nın faaliyeti hakkında da ihbarda bulunmuş ve Erzurum ile Sıvas kongrelerinde ele alınacak en mühim konulardan birinin, İstanbul'dan müteşekkil bir Anadolu tesisi olduğunu da söylemiştir.

Amiral Kaltorp, Damat Ferit'in bu gizli ziyaretini müteakip çektiği telgrafta, Damat Ferit'in ziyaretinden bir gün evvel bütün siyasi partilerle cemiyetlerin yaptığı toplantıdan da bahsetmekte ve bu toplantıda yalnız hükûmetin değil fakat pâdişahın da devrilerek yerine Mecid Efendi'nin getirilmesinin konuşulduğunu kaydetmektedir. Fakat bu husustaki bilgiyi Damat Ferit'ten alıp almadığını tasrih etmemektedir.

İngiliz Yüksek Komiseri, Türkiye'nin siyasi ve iktisadi durumunun feci olduğunu, buna rağmen Başbakan Ferit'in en ufak bir endişe duymadığını da belirtmiş, seçimlere gidilmesi hâlinde de, Samir olayları ile kuvvetlenmiş olan milliyetçilerin kazanabileceklerini kaydetmiştir. Fakat Kaltorp'a göre, böyle olsa dahi milliyetçiler de İngiltere'ye başvurmak zorunda kalacaklarmış. Çünkü İngiltere'ye karşı gelecek durumda değillermiş.

Erzurum kongresinde dün başkanlığa seçilen Mustafa Kemal Paşa delegeler arasında.

Sultanahmet Mitingi dün dağıtıldı

Yabancı Polis Kuvveti Kumandanı General Fuller, mitingin dağıtılması işi ile bizzat meşgul oldu.

Dün siyasi partilerle cemiyetlerin ve yüksek tahsil gençliğinin Damat Ferit aleyhine yapmaları beklenen protesto mitingi, şehrimizi işgal altında bulundurmakta olan yabancı polis kuvveti ve bunun emri altında bulunan Türk zabıtası tarafından yasaklanmış ve Sultanahmet meydanında yasağa rağmen toplanmaya başlamış olan kimseler de polis kuvveti marifetiyle dağıtılmışlardır.

Yabancı polis ve inzibat kuvveti kumandanı General Fuller, dağıtma ameliyesi esnasında bilhassa hâdise mahallinde bulunmuş ve direktifler vermiştir. İstanbul şehri polis müdürü umumisi Nurettin Bey de yanından ayrılmamıştır.

SOSYALİST PARTİ LİDERİ HİLMİ SÜRGÜN EDİLİYOR

Hüseyin Hilmi'nin sahibi bulunduğu İDRAK gazetesinin Damat Ferit aleyhindeki deklârasyonu yayınlanması sürülmesine sebep gösteriliyor.

«Türkiye Sosyalist Partisi» lideri Hüseyin Hilmi Bey'in polis tarafından aranmakta olduğu öğrenilmiştir. İlgililerin verdikleri bilgiye göre, Hüseyin Hilmi Bey, örfi idare sınırları dışına sürgün edilecektir.

Hüseyin Hilmi'nin sahibi bulunduğu İDRAK gazetesi, önceki gün, siyasi partilerle cemiyetlerin Damat Ferit'i ağır şekilde suçlayan müşterek deklarasyonlarını yayınlayan tek gazete olmuş ve bu sebeple de İDRAK süresiz olarak kapatılmıştır.

Mustafa Kemalin ilk büyük nutku

Türkiye'nin içinde bulunduğu şartlar ve dünya vaziyeti hakkında geniş izahat veren nutkun tam metni

ERZURUM .— Mustafa Kemal Paşa tarafından kongrenin dünkü açılış gününde söylenen tarihî nutkun tam metni aşağıdadır:

«Muhterem Murahhas Efendiler,

Kongremiz heyeti riyasetine acizlerini intihap eylemek suretiyle gösterilen asar-ı itimat ve teveccühe hassaten teşekkür ederim. Bu münasebetle bazı maruzatta bulunmak isterim,

Efendiler,

Tarih ve hâdisatın sevki ile gâilâl içine düştüğümüz bugünkü kanlı ve kara tehlikeleri görmiyecek ve bundan müteheyyiç ve müteessir olmıyacak hiçbir vatanperver tasavvur edilemez.

Harbi Umuminin sonlarına doğru, milliyetler esasına müstenit vâadler üzerine Hükûmet-i Osmaniyemiz de edilâne bir sulha nail olmak emeliyle mütarekeye talip oldu. İstiklal uğrunda namus ve şehametiyle döğüşen milletimiz 30 Teşrinievvel 1334'de imzalanan mütarekename ile silâhını elinden bıraktı.

Devletlerin şahsiyet-i mânevisi ve vazi-ül imza murahhasların namus-u zatileri zaman ve kefaletinde bulunan iş bu mütarekename ahkâmı bir tarafa bırakılarak İtilâf devletleri kuvayi askeriyesi payitahtı saltanat ve makarrı celili hilâfet olan İstanbul'umuzu işgal etti. Gün geçtikçe artan bir şiddetle hukuku hilâfet ve saltanat, haysiyeti hükûmet [illegible] millî şeis tecavüz ve taaddilere uğradı. Tebaai Osmaniye'den olan Rum ve Ermeni anasırı gördükleri teşvik ve müzaheretin neticesiyle de namusu millîmizi rencide edecek taşkınlıklarda bulunmaya başlıyarak nihayet hâzin ve kanlı safhalara girinceye kadar küstahane tecavüzata koyuldular. Fakat derin bir teessürle itiraf etmeliyiz ki, bu gördükler, sekiz aydan beri, birbirini takiben mevkii iktidara geçen, murakabe-i milliyeden azade hükûmatı merkeziyenin birinin diğerinden daha fena olarak gösterdiği zaaf ve aciz arasından ve payitahtta ve bazı basın matbuatta görülen pek mezmum ihtirasattan ve vicdanı millînin inkar, kuvayı milliyenin ihmal olunmasından neşvü vüs'at bulmuştur.

Gayri insani emeller

Salifülarz esbap ve payitahtı saltanatın da mahsur ve tamamiyle murakabeye tâbi kalması yüzünden artık bu vatanda mukadderat ve mukadderata sahip bir kudret ve iradei milliyenin mevcut olmadığı zehabı Baştı hükümran olmuş ve cansız bir vatan, kansız bir millet nelere müstahak ise, bu muhabbetların tatbikatına İtilâf devletlerince başlanmıştır.

İnkısamı vatan mevzubahs ve karar olarak vilâyatı şarkiyemizde «Ermenistan», Adana ve Konya havalesinde «Kilikya» namlarında Ermenistan, Garbi Anadolu'dan İzmir ve Aydın havalisinde Yunanistan, Trakya'da payitahtımızın kapısına kadar keza Yunanistan, Karadeniz sahillerimizde «Pontus» krallığı ve ondan sonra bakiyet aksamı vatanda da ecnebi işgal ve himayesi gibi artık 650 seneden beri müstakillen saltanat sürmüş ve tarihi ulvi celâdetini vaktiyle Hindistan hududuna, Afrika'nın ortasına ve Macaristan'ın garbine kadar yürütmüş olan bu milletin esarete, kölelik payesine indirilmesi ve nihayet bu devletin sahifei tarihini kapatarak mezarı ebediyete defnetmek gibi insaniyet ve medeniyetle ve aksâmı milliyet esasiyle kabili telif olmıyan emeller [illegible] ve tasvip [illegible] ve görülüyor ki, tatbikat devresi de başlamıştır.

İzmir, Aydın, Bergama, Manisa...

Bu tatbikat bu anda gözlerimizin önünde hâzin bir surette cereyan ediyor. İzmir, Aydın, Bergama ve Manisa havalisinde şimdiye kadar bizlerle anaların, babaların, kahramanların ve çocukların revan olan hun-i pâki, Aydın gibi Anadolu'muzun en güzide bir şehrinin Yunanlıların kılıç ve ateşin tahribatına kurban oluşu, muhtelif aksam-ı memleketin İtalyan ve saire işgali altına alınışı ve daha doğru elim bir surette muhaceret yapılması elbette gayret-i Allah'a ve gayret-i milliyeye dokunmuştur.

İflâsa mahkûm hükümler

Efendiler,

Malûm hakayiktendir ki, tarih, bir milletin kanını, hakkını varlığını hiç bir zaman inkâr edemez. Binaenaleyh böyle bir zihab-ı batılın [illegible] vatanımız ve milletimiz aleyhine verilen hükümler, kanaatler muhakkak mahkûm-u iflâstır.

Ve işte bütün bu menfur zulümlerden ve bu bedbaht acizlerden, tarihimize karşı reva görülen haksızlıklardan müteessir olan vicdan-ı millî nihayet sayha-i intikam yükseltmiş ve Müdafa-i Hukuku Milliye ve Redd-i İlhak gibi muhtelif namlara ve fakat aynı maksadın temin-i siyaneti için teberüz eden millî cereyan, bütün vatanımızda artık bir elektrik şebekesi hâline girmiş bulunuyor. İşte bu şebeke-i azimkâranenin vücuda getirdiği ruh-u celadettir ki mübarek vatan ve milletin mukaddesatını tahlis ve himayeye müstenit son sözü söyleyecek ve hükmünü tatbik ettirecektir.

Efendiler,

Vaziyet-i umumiye ve hususiye hakkında cümlenizce malûm olan bazı hususatı burada tekrar hatırlatmayı faideden hali bulmuyorum;

a — Dört aydan beri Mısır'da istiklâl-i millîsinin temini ve istirdadı için pek kanlı vekayi ve ihtilâlât devam ediyor. Nihayet İngilizler tarafından tevkif Malta'ya götürülmüş olan murahhasları tahliye olunmuş ve Paris Sulh Konferansı'na azimetlerine muvafakata mecbur olmuşlardır.

b — Hindistan'da istiklâl için vasi mikyasta ihtilâller oluyor. Maksad-ı millîlerine vusul için bankalar, Avrupa müessesatı, demiryolları bombalarla tahrip ediliyor.

c — Afganistan ordusu da İngilizlerin, milliyeti imha siyasetine karşı harp ediyor. İngilizlerin bel bağladıkları hudud kabailinin dahi Afganlılara iştirak ettiğini ve bu yüzden İngiliz askerlerinin geri çekilmeğe mecbur olduğunu İngiliz gazeteleri itiraf etmişlerdir.

d — Suriye'de ve Irak'da İngilizlerin ve Fransızların tahakküm ve idaresinden tekmil Arabistan hal-i galeyandadır. Arabistan'ın her yerinde Ecnebi boyunduruğu reddolunuyor. Yalnız refah ve saadet-i memleket için ecnebilerin iktisadi, umrani, medeni vesaitinden istifadeye rıza gösteriliyor.

Bağdat ve Şam içtima-i umumileri her tarafa bu kararı neşretmiştir.

Rusya ve Kafkasya'da...

e — Ahiren devletler arasında hâsıl olan rekabet münasebetiyle İngilizlerin Kafkasya'dan kâmilen çekilmesine karar verilmiş ve tatbikat bir müddettenberi başlanmıştır. İtalyan kuvvetlerinin Batum tarihi ile Kafkasya'ya gelmesi mukarrer ise, de İtalya'daki ve Kafkasya'daki ahval-i dahiliye münasebetiyle bu kararın tatbikinden korkuyorlar.

Dün Erzurum kongresi açılışında mühim bir nutuk söyleyen Mustafa Kemal Paşa.

f — İstiklâl-i millîlerini tehlikede gören ve her taraftan istilâya maruz kalan Rus milleti bu tahakküm-ü umumiyeye karşı bütün efrad-ı milletinin kudret-i müşterekesi ile çarpışıp ve umumun malûmu olduğu veçhile bu kuvvet kendi memleketleri dahilinde galebe çalmış ve kendi üzerine musallât olan milletleri de daire-i nüfuz ve sirayetine almakta bulunmuştur.

g — Şimali Kafkas, Azerbeycan ve Gürcistan birbirleri ile ittihat ederek mevcudiyet-i milliyeleri aleyhine yürümek isteyen Denikin ordusunu harben tazyik ve Karadeniz sahiline sürmüştür.

Ermenistan...

h — Ermenistan'a gelince: Bir fikr-i istilâperverde eden Ermeniler, Nahcivan'dan Oltu'ya kadar bütün ahali-i İslâmiyeyi tazyik ve bazı mahallerde katliam ve yağmagerlikte bulunuyorlar. Hudutlarımıza kadar İslâmları mahva mahkûm ve hicrete mecbur ederek Vilâyet-i şarkiyemiz hakkındaki emellerine doğru emniyetle tekarrüp etmek ve bir taraftan da 400.000 olduğunu iddia eyledikleri Osmanlı Ermenisini bir istirotgâh olmak üzere memleketimize sürmek istiyorlar.

Karadeniz'in garp tarafındaki vakayte gelince: Mısır ve Bulgarlar memleketlerinde mühim bir kısmını istilâ etmek isteyenlere karşı bütün mevcudiyet-i milliyeleriyle çarpışıyorlar.

Trakya...

Meriç nehri garbında yani Balkan harbinden evvel devletimizin mülkiyeti olan Garbi Trakya'nın Bulgarlardan alınarak Yunanlılara verilmesi Düvel-i İtilâfiyece kararğir olmasından nâşi harekât-ı tatbikiye başlanmış ve Yunan işgal kuvvetlerine karşı Bulgar kuva-yı milliyesi tarafından takviye edilen Bulgar kuvvetleri Garbi Trakya muntakası dahilinde erdikleri muharebat neticesinde müteaddit Yunan fırkalarını defetmişlerdir.

Vaziyet-i hususiyemize gelince: daha Dersaadet'ten çıkmadan evvel vatan ve milletin çare-i tahlisi hakkında birçok rical-i mesule ve muktedire ile görüşülmüştü. Payitaht'daki münevverlerin ve din ve devlete hizmetleri mesbuk zevat-ı aliyenin mesai-i masrufeleri kıymettar olmakla beraber tesir ve murakabe altında mahsur bir muhit: kendilerini daima tehdid ve akametle müteessir etmektedir.

Düşmanların propagandası

Şurada acıklı bir hakikat olmak üzere arzedeyim ki, memleketimizde külliyetli ecnebi parası ve bir çok propagandalar cereyan ediyor. Bundaki gaye aşikârdır ki, harakat-ı milliyeyi akim bırakmak, amal-ı milliyeyi felce uğratmak, Yunan, Ermeni amalini ve bazı aksam-ı mühimme-i vatanı işgal gayelerini teshil etmektir. Bununlar beraber her devirde ve her memlekette ve her zamanı nzuhur ettiği gibi bizde de kalp ve azabı zaif, gayri müdrik insanlarla beraber vatanını ve aynı zamanda refah ve menfaat-i şahsiyesini vatan ve milletin zararında arayan esafil de vardır.

En son olarak niyazım şudur ki, Cenab-ı Vacibülvücud Hazretleri Habib-i Ekrem hürmetine bu mübarek vatanı sahip ve müdafii ve diyanet-i celile-i Ahmediyenin ilâ yevmi millet-i necibemizi ve makam-ı [illegible] hârisi esdakı olan saltanat ve hilâfet-i kübrayı masun ve mukaddesatımızı düşünmekle mükellef olan heyetimizi muvaffak buyursun... Âmin.»

Erzurum kongresine katılanların listesi

Aralarında bir eski ordu kumandanı, bir eski bakan. 4 eski mebus, 2 doktor, 4 öğretmen, Eşraftan 12 çiftçi ve 4 tüccar, 2 gazeteci, 3 müftü, 5 avukat, 4 emekli subay, bir eski komiser, bir mühendis de var

ERZURUM, — Dün çalışmalarına başlayan tarihî kongreye katılan delegelerin listesi aşağıdadır:

MERKEZ:
Mustafa Kemal Paşa (Eski Ordu Kumandanı)
Hüseyin Rauf Bey (Eski Bahriye Bakanı)
Hoca Raif Efendi (Eski mebus)

BAYBURT:
Tevfik Bey (Hazine Vekili)
Abdullahağazade Zahit Bey (eşraftan, çiftçi)

HINIS:
Celal Bey (Çiftçi)

İSPİR:
Cemal Bey (Dâvâ vekili)

KİĞI:
Yazıcızade Sait Bey (Eşraftan, çiftçi)

NARMAN:
Sait Bey (Eşraftan çiftçi)

HASANKALE:
Kâğızmanlı Battal Bey (Tüccar)
Cevad Bey (Müdafa-i Hukuk Cemiyeti Yönetim Kurulu kâtip üyesi)

TERCAN:
Namakefendizade Ahmet Bey (Eşraftan, çiftçi)

TORTUM:
Kâzım Bey (Emekli Binbaşı)

YUSUFELİ:
Ahmet Bey (Eşraftan, çiftçi)

DOĞU BEYAZID:
Kümbetli Gençağazade Hüseyin Avni (avukat)

DİYADİN:
Nalbanoğlu İsmail Bey (Emekli Yüzbaşı)
Mustafa Bey (Tüccar)

KARA KLİSE:
Necati Bey: (Müdafa-i Hukuk Cemiyeti Yönetim Kurulu üyesi ve ALBAYRAK gazetesinin sahibi)

ERZİNCAN:
Hacı Fevzi Efendi (Nakşibendi Şeyhi)

KURUÇAY:
Şevki Efendi (Müftü)

PÜLÜMER:
Abbas Efendi (Emekli Komiser)

REFAHİYE:
Kemal Efendi (Çiftçi)

ELEŞGİRT:
Maksut Efendi (Müdafa-i Hukuk Cemiyeti Yönetim Kurulu üyesi ve Eski Evrak Müdürü)

MERKEZ:
Hacısalihzade Servet Bey, (Eski mebus)
Abanozzade Hüseyin Efendi (Eşraftan)

GÜMÜŞHANE:
Kadirbeyzade Zeki Bey (Eşraftan, tüccar)

KELKİT:
Osman Efendi (Müftü)

ŞİRAN:
Hasan Fehmi Efendi (Müftü)

MAÇKA:
Eyübzade İzzet Bey (Eski mebus)

HEMŞİNLİ:
Hemşinli Hoca Necati Efendi (Sada-i Millet gazetesi sahibi)
Abaza Hakkı Efendi (Dâvâ vekili)

OF:
Yunus Efendi (Öğretmen)

SÜRMENE:
Eyübzade Ömer Fevzi Bey (Avukat ve gazeteci)
Kulaçzade Ahmed Efendi (Tüccar)

PULATHANE:
Serdarzade Hasan Efendi (Çiftçi)

VAKFIKEBİR:
Kellecioğlu Abdulkadir Hasib Efendi (Öğretmen)

GİRESUN:
Ali Naci Bey (Doktor ve gazeteci)
Kâtipzade İbrahim Hamdi Bey (Mühendis ve gazeteci)

TİREBOLU:
Yusuf Ziya Efendi (Eski Bucak Müdürü)

ORDU:
Hasan Efendi (Avukat)

MERKEZ:
Fazlullah Efendi (Öğretmen)
Ziya Bey (İl Bayındırlık başkâtibi)

AMASYA:
İbrahim Süreyya Bey (Eski mutasarrıf)

TOKAT:
Rifat Bey (İl Bayındırlık Müdürü)

SUŞEHRİ:
Hakkı Bey (Çiftçi)

ZARA:
Recep Efendi (Emekli Yüzbaşı)

MESUDİYE:
Mustafa Efendi (Eski mebus)

KARAHİSARI ŞARKİ:
Mumcuoğlu Cemil Bey (Doktor)

ALUCRA:
Hüseyin Efendi (Emekli memur)

MERKEZ:
Süleyman Bey (Emekli Binbaşı, Erzurum Müdafa-i Hukuk Cemiyeti Yönetim Kurulu muhasip üyesi)

SİİRT: Hacırecepefendizade Hacı Hafız Efendi (Erzurum Müdafa-i Hukuk Cemiyeti Yönetim Kurulu üyesi)
Hafız Cemil Efendi (Kur'an öğretmeni)

MERKEZ: Cazım Bey (Gümrük Müteyellisi, Erzurum Müdafa-i Hukuk cemiyeti Yönetim Kurulu üyesi)
Malyemez Tevfik Bey (Tüccar ve çiftçi)

Yeni İstanbul YAYINI
31 TEMMUZ 1919 Prş. No: 69
İSTİKLÂL HARBİ GAZETESİ
HAZIRLAYAN ÖMER SAMİ COŞAR

MUSTAFA KEMAL'İN TEVKİFİ İSTENDİ

İçişleri Bakanlığı, Mustafa Kemal'le birlikte Rauf Bey'in, Demirci Efe'nin ve Hacı Şükrü'nün de yakalanarak İstanbul'a gönderilmelerini emretti

Damat Ferit hükümeti, Mustafa Kemal Paşa ile Rauf Bey'in ve daha bazı millici şefin derhal tevkif edilmeleri için dün emir vermiştir.

Resmi ajansın, dün akşam gazetelere gönderdiği haberinde şöyle denilmektedir:

«Üçüncü Ordu Müfettişliğinde iken askerlikten istifa etmiş olan Mustafa Kemal Paşa ile kezalik askerlikten ayrılmış eski Bahriye Bakanı Rauf Bey'in Erzurum cihetinde bazı toplantılar akdetmiş oldukları ve Nazilli cihetlerinde çete teşkilâtı ile meşgul Demirci Efe ve Teşkilâtı Milliye Kumandanı Hacı Şükrü takımı adı ile teşvikler ve tahrikatta bulundukları anlaşılan şahısların bu teşkilâtın mürettipleri oldukları ayrıca resmi tahkikat neticesinde anlaşıldığından tevkif edilerek İstanbul'a gönderilmeleri ve çete teşkilâtı ile kanuna aykırı kongre akid ve küşadı memnun bulunduğundan bu gibi ahvale meydan verilmemesi İçişleri Bakanlığından Mülkiye'ye emir verildi.»

KARABEKİR'E DE EMİR VERİLDİ

Ayrıca Harbiye Bakanı Nazım Paşa'nın imzası ile dün Erzurum'da 15 Kolordu Kumandanı Kâzım Karabekir Paşa'ya da Mustafa Kemal'in tevkifi ile ilgili olarak aşağıdaki telgraf gönderilmiştir:

«Mustafa Kemal Paşa ile Rauf Bey'in hükümete muhalif hareketlerinden dolayı hemen yakalanarak İstanbul'a gönderilmeleri için hükümetçe mahalli makamlara emir verildiğinden Kolordunca da ciddi muavenetin bulunulması ve neticeden malûmat verilmesi rica olunur.»

Damat Ferit'in tevkifleri için emir verdiği Mustafa Kemal Paşa ile Rauf Bey

Damat Ferit'in korkunç ifşaatı

Osmanlı Başbakanı gizli bir toplantıda İngilizlere yalnız Allahla İngiltere'den ümidi olduğunu söyledi

Osmanlı Başbakanı Damat Ferit'in dün İngiliz yüksek komiserliği memurlarından Hohler'i gizlice ziyaret ettiğini ve Mustafa Kemal Paşa, Rauf Bey ve daha iki kişinin tevkifleri için kat'i emirler yolladığını müjdelediği öğrenilmiştir.

Hohler, Damat Ferit ile yaptığı gizli görüşme hakkında yüksek komiser Amiral Kaltorp'a bir rapor vermiş ve bu rapor dün Londra'ya gönderilmiştir. Hohler'in bildirdiğine göre, Osmanlı Başbakanı kendisine şunları söylemiştir:

— Durum daha da imkânsız ve vahim bir hale gelmektedir. Kabine üyeleri devamlı tehdit mektupları almakta ve istifa etmeleri istenmektedir. Anadolu'da gösterilere karşı şiddetli tedbirler almaktayız. Fakat inanıyorum ki, Anadolu'daki gösterilerin kaynağı İstanbuldadır. Muvaffak olmak için çok çalışıyorum, gayret sarfediyorum. Mustafa Kemal, Rauf Bey ve bir tabaylı bir çete reisinin tevkifleri için emir verdim. Bunların tevkif edilmelerine zekevi şahıslar ve bilhassa Harbiye Bakanı Nikar etmiştir. Harbiye Bakanının bana ihanet etmekte olduğundan da şüpheleniyorum. Bütün bu hareketlerin başında İzzet Paşa, Ahmet Rıza, ve Çürüksulu Mahmut var.

ALLAH VE İNGİLTERE!

Hohler'in kaydettiğine göre, Padişah Damat Ferit'ten hem İngiliz ve hem de Fransız yüksek komiserlerini ziyaret ederek bu hususları anlatmasını istemiş fakat kendisi «Fransız komisorine gitmeye lüzum yok, onlardan bir yardım beklenemez» demiştir. Hohler, Damat Ferit'in konuşma sırasında hep İngiltereye bel bağladığından, İngiltere'den akıl danıştığından ısrarla ve defalarca bahsettiğini, hiç kimseden ümidi bulunmadığını söylediğini ve şu sözleri de hemen eklediğini bildirmiştir:

«YALNIZ ALLAH'TAN VE İNGİLTERE'DEN ÜMİDİM VAR!»

Kendi milletinden dahi ümidi olmıyan bu Osmanlı Başbakanı, daha sonra Hohler'e çok enteresan bir konu üzerinde bazı sualler sormuştur.

Damat Ferit, İzzet Paşa'nın kabineyi kurması halinde İngiltere'nin, Padişah ile birlikte kendisinin de emniyetlerinin sağlanması bakımından garanti verip veremiyeceğini sormuştur.

ERZURUM KONGRESİNDE "ASRİ" KELİMESİ TARTIŞMAYA YOL AÇTI

ERZURUM, —

Çalışmalarına aralıksız devam etmekte olan kongrede beyannamenin maddeleri müzakere edilirken «Asri» kelimesi dolayısiyle uzun tartışmalar olmuştur.

«Milletimiz insani, asri gayeleri tebcil eder.» diye başlayan bu maddede, fen, sanat ve ekonomik bakımlardan muhtaç durumda olduğumuz belirtiliyor, bu sebeple de devlet ve milletin bütünlüğü ve bağımsızlığına göz konulmaması şartiyle, her hangi bir devletin bu alanlardaki yardımının hoşnutlukla karşılanacağı açıklanıyordu.

Maddenin esasına itiraz edilmemiş, fakat metnindeki «Asri» kelimesine bilhassa hocalar itiraz etmişler, bunun kaldırılmasını istemişlerdir. Bunlar «Ziya Gökalp ruhu» beyannameye sokuluyor diyerek de tenkidler yapmışlardır. Aynı zamanda bu kelimeyi garpçılığın bir işareti saymışlardır.

Bu «Asri» kelimesinin reddini isteyenlerin şu şekilde seslendikleri de duyulmuştur:

«Bu, Frenkleşmeyi kabul etmektir...»

«Küfüre kadar gider...»

«Şeri Müslümanlığı terkedip Hıristiyanlığı kabul ettiğimizi ilân edelim...»

Cereyan eden tartışmalarda kongredeki genç delegeler, bu kelimenin, iddia edildiği gibi «züppelik» ve «dinsizlik» manasına alınmayacağını belirtmişler, kelimenin lûgat anlamı üzerinde uzun boylu durmuşlardır.

Sonunda kongre, maddeyi «Asri» kelimesini de yerli yerinde muhafaza ederek kabul etmiştir.

Tevkifi emredilenlerden: Kuvayı Milliye Kumandanlarından Hacı Şükrü Bey